



19. Telefon: 8-4
Mavonta 110, n
Évve 600, egész
Márc: Mavonta
Márc 12, egészve
déték díjazásá
Mínél inkább köz
kormány távozás
zabb izgalom vett
Es joggal.
Nyilvánvaló volt
rális párt öröké
resztény nemzeti
Merültek ugyan
kombinációk is,
koncentráció, egy
váida—Mironescu
vagy éppenséggel
Ezeket azonban
A politikai világ
hogy e különböző
len valóságosság,
és számbavehető
lárdán és megdön
pártja.
A cuzisták pedig
kerülni.
Egyszerűen nem
Mégpedig külön
A Porunca Vremii
nem látják éretne
egy antiszemita
dékitalanul megval
Az ifjabbik Cuza
Bacauban, hogy a
letett, hogy hián
kormányzás közé,
szumra lépjen „
akik az arányossá
akarják megakadályozni az élet elrománosítását.”
Inkább várnak a cuzisták.
Holott a hatalom közvetlen közelében voltak már, sőt meg is izlették annak zamatos levét.
De úgy tűnt nekik, mintha savanyu volna. Akár a régi mesében a róka, amely megannyi próbálkozás után ugyancsak eivonult az igézetes szőlőgezdek alól.
Es így árult el a liberális kormány öröksége, még mielőtt az örökösök átköltözött volna az ellenzékiség nyugodalmasabb világába.

Di Ramasetter Róbert
Diszter 2. I. e.

BUDAPEST

KELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
Szerda, 1937. január 20.
5697. EV. SEBATH 8.
XX. ÉVF. 15. SZAM

A savanyu szőlő meséje

A cuzista táborban komoly nyugtalanság volt észlelhető az utóbbi időben.
Mínél inkább közlekedni érezték a liberális kormány távozásának időpontját, annál lázasabb izgalom vett erőt a lelkeken.
Es joggal.
Nyilvánvaló volt ugyanis, hogy a liberális párt örökébe csakis és kizárólag a keresztény nemzeti párt léphet.
Merültek ugyan fel egyéb komolytalan kombinációk is, mint például nemzeti koncentráció, egy Vaida—Mironescu kabinet, vagy éppenséggel a nemzeti parasztpárt.
Ezeket azonban senkinek sem vette komolyan.
A politikai világ tisztában volt azzal, hogy e különböző találgatások mögött egyetlen valóságosság, egyetlen politikai realitás és számbavehető politikai erő áll sziklaszilárdan és megdönthetetlenül: Cuza professor pártja.
A cuzisták pedig nem akarnak kormányra kerülni.
Egyszerűen nem kell nekik.
Mégpedig különféle okokból.
A Porunca Vremii szerint azért, mert még nem látják éretnek az atmoszférát arra, hogy antiszemita intranzigenciájukat maradéktalanul megvalósítsák.
Az ifjabbik Cuza kijelentette a minap Bacauban, hogy a cuzista párt nem arra született, hogy hián vessék oda két liberális kormányzás közé, vagy hogy kompromisszumra lépjen „ujdonsült nacionalistákkal, akik az arányosság csalóka jelszava mögött akarják megakadályozni az élet elrománosítását.”
Inkább várnak a cuzisták.
Holott a hatalom közvetlen közelében voltak már, sőt meg is izlették annak zamatos levét.
De úgy tűnt nekik, mintha savanyu volna. Akár a régi mesében a róka, amely megannyi próbálkozás után ugyancsak eivonult az igézetes szőlőgezdek alól.
Es így árult el a liberális kormány öröksége, még mielőtt az örökösök átköltözött volna az ellenzékiség nyugodalmasabb világába.

Washington ünnepi diszben

Az amerikai Egyesült Államok legesendősebb, legkevesebb amerikai jellegű városában, Washingtonban, ünnepi zászlóerdők hirdetik Roosevelt elnök újabb négy éves kormányzati megbízatásának hivatalos kezdetét.
Mindenütt, ahol jóakarati, szabadságot és igazságot szomjázó emberek élnek s főleg ott, ahol ennek a szomjúságnak kielégítését az elnyomás rendszerrel teszik lehetetlenné — szeretettel és reményekkel tekintenek Roosevelt újabb kormányzati tevékenységére elő.
Mert Roosevelt elnöksége nemcsak az amerikai és világdemokráciák számára jelent biztatást, de egyben útmutatása és példázata annak, hogy a legnagyobb társadalmi problémák, vér és forradalom nélkül is megoldhatóak, ha a nép bizalma és a legfőbb irányító ráteremtésége szerencsésen találkoznak egymással.
Természetes, hogy az elmúlt négy év alatt Roosevelt nem valósíthatta meg teljes egészében programját, mert hiszen egy annyira individualista hagyományú országban, mint Amerika, nehéz áttörni az előítéletek ama frontját, mely minden kollektív érdek érvényesülése ellen irányult.
Főleg alkotmányjogi akadályok voltak azok, melyek Roosevelt szociális munkáját akadályozták. Eppen ezért jelentette ki Roosevelt, hogy a kongresszusnak előbb meg kell szavaznia az alkotmányrevíziót, ha azt akarja, hogy elnöke szociális, gazdasági és pénzügyi elgondolásait megvalósíthassa.
Az új négy éves munkaprogram tehát, melynek végrehajtását Roosevelt vállalta, irányában, hatóerejében és jelentőségében valószínűleg lényegesen túl fogja szárnyalni az első négy év, a N. R. A. megvalósításait.
Szerencsére, Rooseveltet külpolitikai bonyodalmak és szempontok nem akadályozzák belpolitikai programjának végrehajtásában.
Az európai kontinens véres bonyodalmaitól távolos Egyesült Államok elnökének programja végrehajtásában csakis belső erők akadályozhatják meg, nevezetesen az Unió

A kormánycsapatok döntő jelentőségű sztratégiai pontokat foglaltak el a madridi fronton

A kormánycsapatok bevonultak Cerros de los Angeles helyiségbe, mely Getafat és Carabanchelt uralja

A kormány tegnap kelt hivatalos madridi közleménye szerint vasárnap reggel gépfegyver- és puskaharc vette kezdetét a San Fernando egyetemi vár körzetben. A hétfői napot kisebb tevékenység jellemezte. A kormányerők az egyetemi várban hódított állásaikat konszolidálták.
Az anarchisták sierra-nevadi rádióállomása megerősíti azt a hírt, hogy Malagát a nemzetiek repülői bombázták, de a bombázás jelentéktelen volt, mert a város biztosítva van minden bombázás ellen.
A Havas madridi jelentése arról számol be, hogy az éjszaka folyamán a kormányerők teljesen körülférték Cerro de los Angeles helyiséget Getafe közelében. A városkában erős felkelő-hegyország van.
Ugyancsak a Havas jelenti tovább, hogy a felkelők tüzérége élénk tevékenységet fejtett ki az éjjel a madridi fron-

ton. A kormány tüzérége hasonló erővel felelt. Barrio-Usara körzetében a tüzérégi párbaj szintén igen élénk volt.
Egy későbbi Havas-jelentés szerint adáz ütközetben, mely egész éjjel tartott, a köz társasági elfoglalták Cerros de los Angeles helyiséget, ami által az utóbbi napok hódításait Usara és Villaverde körzeteiben konszolidálták. Cerros de los Angeles egy dombon fekszik és száz méternyíró uralja Getafe és Carabanchel helyiségeket, amelyeket a felkelők megerősítettek. A Cerros de los Angelesban körülzárt ezer felkelő nem tudja élelemmel ellátni magát és így kénytelen lesz megadni magát. Ennek a pontnak elfoglalása rendkívüli stratégiai jelentőséggel bír a következő hadműveletek számára, főleg Aranjusz irányában.

Az olasz válasz szempontjai

Jólterjesült római körök szerint az olasz kormány ma ad választ az angol jegyzékre. Az olasz kormány szem előtt tartja a többi állam és különösen a szovjetek választát, mely meghusithatja az angol erőfeszítéseket. Figyelembe veszik a valenciai kormány azon szándékát is, hogy naturalizálni akarja az oldalán harcoló önkénteseket.

Hány idegen harcol a kormány és hány a felkelők oldalán?

Mexikói jelentés szerint Cardenas elnök kijelentette a sajtónak, hogy a kormány továbbra is szállítani fog nemzeti gyártmányu hadianyagot és fegyvereket a spanyol kormánynak. Ami a külföldi gyártmányu municiót illeti, azt csak akkor engedik ki Mexikóból, ha az illető ország megadta ehhez hozzájárulását.
Londonból jelentik, hogy különböző forrásokból kapott jelentések szerint a spanyol felkelők frontján 32 ezer idegen, köztük 20 ezer olasz és 12 ezer német harcol, míg a kormánycsapatokat 40 ezer idegen önkéntes erősíti.

Új rádióállomást avatott fel Franco

Salamancai jelentés szerint Franco tábornok szombaton új rádióállomást avat fel, mely igen nagy hangerővel fog műsort sugározni. Az állomás hivatva lesz ellensúlyozni a hosszuhullám moszkvai állomás spanyol nyelvű adásait és rivalizálni fog a berlini és római adókkal is.
Bilbao nem szenved élelemhiányban

A baszk nemzeti tanács jelentése szerint a kormány tüzérége tegnap a ver-

garai és Mondragon felé vezető utakat és emelkedéseket bombázta. A felkelők eredmény nélkül tüzeltek a kormány zabaletai és sanpedroi állásaira. Elnél puskatüz volt. A front többi szakaszon csend van.

A Havas szerint Bilbao naponta jelentékeny mennyiségű élelmiszert tesznek partra, amit a hatóságok kiosztanak a lakosság között. A hatóságok egyébként cáfolják a sevillai rádió azon híradását, hogy Bilbao élelmiszerhiányban szenvedne.

Bucurestibe érkezett a valenciai kormány új ügyvivője

A Tempo írja, hogy tegnap Bucurestibe érkezett Don Manuel Lopez Rey, a valenciai kormány ügyvivője. Az új diplomata eddig a prágai követség titkára volt. Mivel nincsen követi rangja, nem jelenik meg kihallgatás az uralkodó előtt, hanem csupán Antonescu külügyminiszternek mutatkozik be. Don Manuel Lopez Rey, mielőtt a diplomáciába lépett volna. Madrid rendőrprefektusa volt a tavalyi június-szeptemberi borzalmas zavargások idején.

Azelőtt Manuel Lopez Rey, Spanyolország új bucaresti ügyvivője a Santacruz de Teneriffa (Kanári szigetek) egyetem büntetőjogi tanára volt, aki Madridban vizsgálóbíró, majd rendőrfőnök és börtönügyi igazgató volt mielőtt belépett a diplomáciai karba.

(Folytatás a 3-ik oldalon.)

pénz- és ipari mágnsainak mesterkedésel. A gáncs és mesterkedés nem fog elmaradni de az is bizonyos, hogy Roosevelt hatalmas akaratereje, államférfiúi képessége meg fog birkózni a nehézségekkel.
Mert az amerikai nép, mely politikai kis-korúságát lassan-lassan levetkezi, ma már

tudja, hogy Roosevelt az 6 embere, az 6 fel-emelkedésnek politikai harcosa és tűzön-vizen keresztül támogatni fogja őt. Az sem kétséges, hogy Roosevelt újabb négy éves működésének sikere világviszonylatban is jelentőségteljes lesz és a siker egyben a világdemokrácia sikere is.

Verekezés a marokkói konc körül

Marokkó, amelynek megkaparintásáért diplomáciai hadjáratot indítottak most a hatalmak is, éppen száz esztendője az a zsákmány, amely itt fekszik Európa ajtaja előtt s az egymás iránt való féltékenységek miatt máig sem tudták a nagyhatalmak teljesen megemészteni.

Ez, a földterület névleg ma is szuverén állam a marokkói szultán főhatósága alatt. Igazában azonban három részre van szakítva. A tulnyomó nagy része, 420.000 négyzetkilométer, francia főhatóság alatt áll, 28.000 a spanyoloké, 600 pedig az állítólag független Tanger, ugynevezett „nem zetközi érdekerület”. A marokkói szultán hiába állít ki az egész Marokkóra érvényes utleveget: már a saját államában is csak így érvényes az, ha a francia protektorátus tisztviselője ráírtja a maga pecsétjét. A spanyol és a tangeri határőr pedig egyszerűen kineveti azt, aki ezzel az utlevelemmel akarja az ő területükre belátogatni.

Igaz már most, hogy Marokkó legnagyobb része Franciaországé, de nem a legfontosabb része. Francia-Marokkó ugyanis mint valami felébe vágott óriási alma hús, úgy veszi körül Spanyol-Marokkót, a fői alma magházát, s ezen a fél magházon beki ott van megint a fél alma magvár: Tanger. Ugy Spanyol-Marokkó maga pedig, mint különösen a védett kikötőjü Tanger, közvetlenül ott fekszik a gibraltári szorosnál s így, aki ott befészkelte magát, az kapusa a Földközi tengernek, nála van ennek a bejáratnak a kulcsa. Ezenkívül a tangeri hinterland elől nekiindulhat Északnyugat-Afrika része, a mindmáig hozzáférhetetlen Rif-terület meghódításának.

Spanyolországban még monarchia-korában alaposan belevásott a foga ebbe a marokkói birtokába s a királyság bukásán alapjában véve azok a szerencsétlen hadjáratok idézték fel, amelyeket Madrid ennek a marokkói gyarmatnak nemcsak névleges, hanem tényleges megszerzéséért vezetett. A rifkabiloknak néhány évvel ezelőtt deportált vezére, Abd-el-Krim, száműzetésében alighanem igen jókat mulat mostanában, amikor olvassa, hogy a nagyhatalmak hajórajai minő ideges gyorsasággal vonulnak fel a spanyol konc körül.

Marokkó csonkjai közül pedig a leg-szerencsétlenebb a „független” Tanger-ál-lam, mely úgy lebeg a nemzetközi politika légkörében, mint Mohamed koporsója a levegőben: sem élni, sem meghalni nem tud a nagyhatalmak éhes falánksága és kölcsönös irigysége miatt.

Érthető, hogy az angolok már vagy száz év óta iparkodnának itt befészkelődni. Amikor a franciák a múlt század negyvenes éveiben a marokkóiak ellen harcoltak, az isly-i ütközet után az elesett marokkói vezérnek, Szidi Muhammednek a zsebébe levelet találtak, amelyet a marokkói szultán irt az ő kedves hívének. Ebben a levélben a következő szívélyes kioktatásban részesíti a Szidit:

„Az angol konzul arról informál engem, hogy az a nőstény ördög, akit az ő házában királynőnek neveznek, majd békére kényszeríti a franciákat.”

A „nőstény-ördög” természetesen Vik-tória angol királynő volt, akiről tehát ez a levél elárulja, hogy az angolok már száz évvel ezelőtt is a háttérből dirigálták a marokkóiak politikáját. Két évtized múltán a spanyolok fenyegették komolyan Tangert, mire az angol kormány Izabella spanyol királynőnek olyan gomba hangu fenyegetést küldött, hogy erre a spanyo-

lok jobbnak látták karmaikat ettől a forró kásától elhuzni. Igaz, hogy ezt az „önzetlen” visszavonulásukat jól megfizették a marokkói szultánnal, aki 100.000 aranypezetát nyújtott át nekik, ha a Tangerre való igényeikről „lemondanak”. (A pénzt azonban nem a saját zsebéből fizette ki a szultán, hanem a londoni Cityből, amely így a szultán hátamögül ugyan, de megkontrázta a spanyol birtokbavételt.)

S ez az amugy jelentéktelen kis fehér városka, a maga 80.000 lakosával, azóta is állandóan a nemzetközi izgalom központjában áll. Hiszen a németek nem most jelentik be elsősorban az igényüket erre a városra. Már harminc évvel ezelőtt, 1905 március 31-én megjelent ott Vilmos német császár saját személyében, s Marokkó teljes önállóságát és a külállamok egyenlő érdekeit proklamálta onnan. Már-már háborura került akkor a sor, s csak a gyorsan egybehívott algecirasi értekezlet mentette meg a békét.

A háborúutáni koncosztáskor Tanger újólágnapirendre került. 1923 december 18-án ugyanis Anglia, Franciaország és Spanyolország kimondotta, hogy Tanger ugyan névleg a marokkói szultán alá tartozik, csak éppen annak semmiféle beleszólása nem lehet ott a dolgokba. S főként azt is kimondotta a szerződés, hogy Tanger területén senkinek sincs joga erődítményeket építeni. Olaszország ebből a hármás egyezményből vette észre, hogy volt világháborús pajtásai ott a gyarmati kérdésben alaposan kinullázták s nélküle döntenek.

Tangerben tartózkodik a mandula, a marokkói szultán személyének képviselője, aki a semmitmondó szuverenitás hordozója. A francia protektorátus árnyékában (mert hiszen ne felejtjük el, hogy a marokkói szultán maga csupán báb a rabati francia kormányzat kezében!) a szultán állítólagos felségjoga kiterjed Tanger összes arab és zsidó lakosára, ezek tehát nem tartoznak a tangeri nemzetközi törvényszék hatálya alá. Mind polgári ügyekben, mind vallásjogi kérdésekben a muzulmán, illetve a rabbinusi törvényszékek elé tartoznak. A nemzetközi kormányzatnak viszont van külön vegyes törvényszéke, amelynek minden egyes tanácsában az angolok is, a franciák és a spanyolok is egy-egy ülnökkel vannak képviselve.

A nemzetközi adminisztrációnak van aztán külön politikai hatósága, olyan triumvirátus-forma szerv, amelynek élén ugyan egy francia adminisztrátor áll, de mellette egy angol és egy spanyol ülnök is hivataloskodik. Miután azonban a világháború végével kimondották a nemzetek állítólagos önrendelkező jogát, illő volt, hogy magát a lakosságot is szóhoz juttassák az adminisztrációban. Erre hát létesítettek egy olyan „nemzeti tanács”-féle szervet (Assemblée législative), amely mind 4 francia, 4 spanyol, 3 angol, három olasz, 1—belga, hollandus, portugál, amerikai, 6 mohamedán, és 3 zsidó tagból áll. Ez a „nemzeti tanács” megint egy külön hivatal ellenőrzése alatt működik, melyet viszont a külhatalmak konzuláiból állítottak össze.

Van aztán olyan közmunkaminisztériumféle hivatal, amelynek élén egy spanyol mérnök áll. A kikötőépítés költségeihez viszont Franciaország, Anglia és Spanyolország egyenlő arányban járul hozzá, de persze mindenkinek meg van a maga külön tanácsadó és ellenőrző szerve. Ezek kölcsönösen egy lábatlanok egymásnak, hogy közben maga a kikötő teljesen elhomokolódik és használhatatlanná lesz.

Most aztán mivel egyes külhatalmak nem ratifikálták a Tanger-megállapodásokat, ennél fogva ezeknek az államoknak alattvalói nem tartoznak az elébb említett bíróságok egyike alá sem, hanem fölöttük minden állam saját konzuli bírósága, mint szuverén hatóság ítélkezik. Csak magától értetődik továbbá, hogy a különböző államok féltékenykedése következtében minden érdekelt ország külön posta- és táviróhivatalt tart fenn, amelyek a befizetendő összegeket csak a maguk hazájának valutájában fogadják el. Emiatt aztán a kis városkában a valuták terén olyan bábeli zavar uralkodik, hogy abban még a legöregebb siberek sem tudnak tájékozódni.

S ebben a kavargó örületben, amely a világháborúutáni európai hatalmi politi-

kának leghivebb fotografiáját adja, maga a szegény városka azt sem tudja, honnan szedje mind e sok hivatal és hatóság fenn-tartásához szükséges adókat, mert hiszen természetes gazdasági hinterlandjától elvágta, a tenger felől — a sok bonyodalom miatt — a kutya sem keresi föl kereskedelmi célzattól ezt a szerencsétlen torzszülöttet...

A „Kék Perselyek Főnöke” a cluji neológ elemi iskolában...

Bisztritzi a zsidó elemi és óvoda gyerekei között

A cluji neológ elemi iskolának szenációja van. A fekete „kappelis” elemisták kipirult arccal közlik egymással a hírt: a Kék Perselyek Főnöke meglátogatta az iskolát. A „nézeteltérés” adva van.

Az egyik megkérdi:
— Ki a Kék Perselyek főnöke?
A jólétesült harmadikos válaszol:
— Kertész néni...
Egy második letromfolja:
— Ki más lenne, mint: Fischer József bácsi....

Valaki ellentmondást nem tűrő hangon közli: *Ussiskin* bácsi...
— Ő az öreg főnök — helyesbíti a közbeszólót a negyedikesek respektusát helyreállítva egy negyedikes. — Hozzánk az ifjabbik jön. Ugy hívják: *Bisztritzi. Nátán Biszitri.*

— Akiről a óra dal szól?
— Ő az. Akiről a dal szól:
*„Éljen Biszitri és a óra,
Nem a tangó, nem a simmy,
Csak a óra, csak Biszitri,
Éljen Biszitri és a óra.”*

A gyerekek öröme óriási. A délelőtti tízpercek feszült várakozással és türelmetlen kérdézőköszönnel telnek el. És vitakozással. És találgatásokkal. Vajjon, hogy néz ki? És vajjon tud-e magyarul.

Nem tud magyarul. Csak héberül tud. És jiddisül. Vagy oroszul. De azt, hogy nem tud a gyermekek nyelvén, más adottsága pótolja: a közvetlensége. És a héber dalai, melyek öregek és fiatalok szívét egyaránt az első pillanatban meghódítják. *Biszitri, Kertész Mártonné, Schwartz Slomo és Florenthal Ávrám* kíséretében elsőnek a negyedikeseket látogatja meg. Az osztály harsány „*Salommal*” üdvözi a vendéget. *Szilágyi Erzsébet* tanárnő közvetlen meleg szavakkal üdvözi Biszitritkit.

A vendég tiszteletére *Klein Eljáhu* rabbi héber órát tart. Egymásután felelnek *Márk, Rosmann, Fuchs*... A cluji neológ iskola növendékei az iskola padjaiban örökre eljegyzik magukat a biblia nyelvvel...

Klein Eljáhu héber órája után *Biszitri*, a gyerekek kérésére „külön ének-órát ad”. Bemutatja Palesztina kolóniáit — énekekben.

A gyerekek feszülten figyelnek. És Biszitritzi a cluji neológ iskola negyedik elemistáinak énekel. „*El jivne hágalil, cháluc jivne hagallil*...”
Az egyik bátor gyerek vékonyhangon vele énekel. A gyerekek felmelegednek. Az egész osztály Biszitritzivel énekel. *Brief* tanár ur, *Frei* igazgató ur, *Szilágyi Erzsébet* tanárnő... Száll a héber dal...

Biszitri vizsgáztatja a gyerekeket.
— Hol van Daganja? Hol van Mikvé Jiszraél? Mennyi földje van a KKL-nek?
Az egyik kislány a táblán kiszámítja, hány dunamot kell még vásároljon a KKL, hogy Palesztina földje a birtokában legyen?...

Sok földet kell vásároljon még a Zsidó Nemzeti Alap. Sok dunamot, mert mire megnőnek, a zsidó iskola tanítványai mind egy szál Palesztinába akarnak menni. Mind egy szál. Biszitritzi adja át a cluji zsidó elemistáknak ezt az üzenetét a palesztinai elemistáknak...

Biszitri az óvodásokat tanítja énekelni.

A kis csöppségek vidám kacagása ma-

Sivatagi utazók mesélik, hogy gyakran látni, amint két sakál egymásnak esik, tönkremarcolja egymást és a többi sakál alattomosan figyelve, leskelődve táncolja körül a két élethalálra küszködő társát, mikor hullanak már el, hogy végre mekieshessenek a friss pecsenyének.

Ez a sakáljáték játszódik le most a spanyol polgárháború rémségei körül. (s. g.)

Sajtó alatt
Majrovits Méir
Jehuda
„Hazatérés”
a Ma zsidó
regénye

— Sálom lijörusálajim!
— Sálom lökibucim!
— Sálom lijöládim!
— Sálom Lökeren Kajemet!
— ... Sálom löbisztricki...!!!

(a. h.)

Rendezik a horvát kérdést Jugoszláviában

Sztojadinovic és Macsek tárgyalásai eredményeképpen új gyűlekezési és sajtótörvényt léptetnek életbe

Belgrád, január 19. A jugoszláv és horvát politikai élet feszült érdeklődéssel figyelte a Sztojadinovic miniszterelnök és Macsek, a horvát nemzeti mozgalom vezére között szombaton megindult tanácskozásokat. Hír szerint Macsek a horvát nemzet igényeit három pontban csoportosította: 1. Alkotmányrevízió; 2. Koncentrációs kormány; 3. Általános titkos választás alapján összeült nemzetgyűlés határozza meg Jugoszlávia jövő államformáját is.

Sztojadinovic jugoszláv miniszterelnök befejezte tárgyalásait Macsek horvát néppárti vezérrel. A tárgyalások befejeztével a miniszterelnök kétnapos vadászatra Blédebe utazott a magyar határ közelségében. A vadászaton résztvesz a belgrádi diplomáciai kar számos tagja. Macsek hor-

vát néppárti vezér lapja vezércikkben foglalkozik a miniszterelnök és Macsek közt lefolyt tárgyalásokkal. A vezércikk aláhuzza a horvát követelések sürgősségét és felemlíti, hogy ezek a követelések nem érvülhetnek el soha. Elismeri viszont, hogy még egy kormány sem közelítette meg annyira a horvát-szerb kérdés megoldását, mint a Sztojadinovic kormány.

Belgrád, január 19. (Rador.) A jugoszláv sajtó kedvezően kommentálja Sztojadinovic miniszterelnök és Macsek tárgyalásait a horvát-kérdésben.

Legújabb belgrádi jelentés szerint úgy látszik, hogy Sztojadinovic és Macsek szombati megbeszélése alapján a horvát kérdést rendezik egy új gyűlekezési és sajtótörvény által.

Tíz esztendő alatt mindössze három zsidó büntény szerepelt a fővárosi igazságszolgáltatás előtt

Mit szeretett volna bizonyítani és mit bizonyított be a valóságban a cuzista hivatalos

Bucaresti, január 19. (Az Uj Kelet tud.) Ion Nedulescu ügyvéd, az Universul igazságszolgáltatási rovatának vezetője, tanulmányt tett közzé, amelyben statisztikai összefoglalást közöl a fővárosban működő igazságszolgálat fórumok: törvényszék, bíróság és semmitészek előtt eldöntésre kerülő bűnügyekről is. A cuzisták lapja, az *Aperarea Nationala* tíz év bűnügyi krónikájából kiemelte az abban szereplő zsidó, vagy zsidóhangzású neveket és teljes oldalt elfoglaló címmel közli azt legutóbbi számában, amely így hangzik: „Az ország fővárosában elkövetett zsidó bűntények aggasztó méreleke.”

A kimutatás a vastagon szedett címekekkel és a különböző zsidó nevek felsorakoztatásával a gyűlölet-szító propagandának bizonyára hatásos eszköze lesz, holott a valóságban ez a statisztika éppen azt bizonyítja, hogy milyen messze áll a zsidó nép és a zsidó szellem a bűntényektől. Tíz esztendő alatt összesen három bűntény fordult elő, amelyekben zsidók is szerepeltek. Ebből az egyik Goldenberg Ábrahám sikerületlen merénylete Vaida Sándor ellen, másik egy Dávid Schwartz nevezetű fiatalember esete, akit Lotinóher kereskedő meggyilkolásával vádoltak anélkül, hogy ez bebizonyosodott volna, úgy, hogy végül is megszüntették ellene

az eljárást. Az egyetlen bűntény, amelyben zsidó büntetéssel sújtottak, Schwartz Herman Vacaresti uccai korcsmáros ügye, akit tanulóival, Dávid Guttmannal együtt feleségének meggyilkolásával vádoltak.

A kimutatás nélkülözhető természetesen a nemzetközi által elkövetett bűntények felszámolását, holott a két statisztika egymás mellé állítása igen meggyőző adatot szolgáltatna arról, hogy az elmúlt tíz esztendő alatt elkövetett bűntényekben még egy százalékkal sem szerepelnek a zsidók. Valamivel népesebb a szélhámosok, hamisítók és visszaélések rovata, bár itt például a deviza-csaló Vasilescu is a zsidók között szerepelteti a cuzista lap, amely például Nagy Antal és Lechita Carola keletkezőit ugyancsak a zsidók számlájára írja.

— Runciman angol kereskedelmi miniszter szerint Anglia nem nyújthat kereskedelmi előnyöket az agresszív nemzeteknek Newyorkból jelentik: Runciman angol kereskedelmi miniszter: ma kijelentette a bostoni újságíróknak, hogy Nagy-Britannia teljesen levan kötve a nemzeti biztonság politikájában, de ennek dacára, nem ajánlhat fel jutalmat az agresszív nemzeteknek kereskedelmi előnyök formájában.

Az aradi zsidóság akciója 1847-ben — az átrétegeződésért

„A zsidó iparosok elé akadályokat gördítenek, orvosaink hiába tanulnak, földet meg nem szerezhethünk”

— írja Steinhardt aradi főrabbi a Nemes Vármegyéhez intézett emlékiratában 90 évvel ezelőtt

Arad, január 19. (Az Uj Kelet tud.) Az aradi zsidóság történelmének néhány adatát közöltük legutóbbi cikkünkben azzal kapcsolatban, hogy több mint száz esztendeje milyen erőfeszítéseket tett a zsidóság, hogy az ipari pályákon való érvényesülés jogát kivívja. Mint említettük, 1833-ban Arad megye közgyűlése végzésben megállapította, hogy az aradi zsidó szabók tarthatnak zsidó legényeket és ezt a jogot azzal az indoklással biztosította, hogy senki az élelmszerzés becsületes módjában meg nem gátolható.

A zsidóság ipari pályákon való elhelyezkedése azonban később is nehézségekbe ütközött, az írásban lefektetett jog nem vált gyakorlattá és ez késztette éveken keresztül, 1847-ben az aradi zsidó hitközséget, hogy Steinhardt Jakab főrabbi aláírásával terjedelmes emlékiratot terjesszen erről a kérdéstről Arad vármegye elé.

Ezt az emlékiratot annak idején ki nyomatták, nyilván a megye közgyűlésének tagjai között szétosztották és ennek a nyomtatott szövegnek egyik elfakult példánya fekszik most itt előttem.

Az emlékirat címe a következő:

TEKINTETES NEMES ARAD VÁRMEGYÉHEZ INTÉZETT FOLYAMODVÁNYA AZ ARADI IZRAELITA KÖZSÉGNEK.

Bevezetésben az emlékirat a zsidóság problémáira hívja fel a vármegye figyelmét, majd így folytatja:

„Métóztatnák a legközelebbi országgyűlésen is törvényhozási befolyása szerint — megfélemlve azon dicső emberszeretnek, mellyel ezt mindenkor használta — az Izraeliták ügyét kegyesen előmozdítani és határozatosan pártolni.”

Az emlékirat először általában foglalkozik a zsidóság helyzetével, majd áttér a zsidóság átrétegeződésének kérdésére és így folytatja:

A zsidó iparoslegények tragédiája

„Sokan szemre hányják a zsidóknak, hogy a kézművekre hajlamuk nincs, mert kevés közöttük a kézművesek száma. De mennyi, majdnem áthághatatlan akadályok gördítenek azon zsidó elébe, ki fiát kézművesnek akarja nevelni!”

„Mert ha találkozik is imitt-amott egy mesterember, ki elég „szabadelmű”, vagy kit szegény sorsa készített, a zsidó fiút jó fizetésért tanításba fogadni, felkél ellene a megfélemlíthetetlen céhszabály, felkél ellene a többi mesterek serege, békát kígyót kiáltva a hallatlan merény miatt. 'S ha ezen nehézségek el is vannak hártva, mi csak külföldre nem utazik, munkát ritkán kap, mert zsidó! 'S millyei tövises az ilyenre nézve a vándorlás maga! A céhszabályok jótéteményeiben nem részesül; sok helyütt a közönséges legények szállásába sem eresztetik, 's vannak városok, hol nem ritkán a vándorkönyv láttamozása is tagadtatik meg a zsidó legénytől.

„Bevégezve ezen rögös pályát, hazatér; de itt új harcot kell kezdenie megint a cén-

szabályok, a mesterek ármányai 's a helyhatóság törvényes 's nem törvényes követeléseivel és nehézségeivel szembe, hogy a mester jogot, a műhely állításra 's készítményei eladására való engedelmet kikapja. A kézművesek tére a város; városokban pedig a zsidónak fekvő birtokot szerezni nem szabad, a mi nélkül nagyobb szerű műhely vagy gyárat állapítani majdnem lehetetlen. Egyedül abból a mit saját kezével dolgozik, a mesterember nem élhet; sőt vannak igen sok kézművek, mellyeket segéd nélkül kezdeni se lehet; tehát minden esetben legényekre szorul. De honnan vegye ezeket? — keresztény legényekkel dolgozni a törvény nem engedi; zsidó legényeket nem talál, mert ezeknek szaporodása, a fentebb leírt okok miatt még eddig nem igen haladhatott. Így csak circulus vitiosus-ban keringhet a zsidóknak műipara, de célra nem vezet.

„Nem természetes tehát, nem szükséges-e, hogy ez már is csökkenni kezd?”

„Tekintetes Karok és Rendek! mi talán leginkább vagyunk feljogosítva ezen kérdésre, mert tapasztalás után szólnunk.

Mit tetiek az aradi zsidók az átrétegeződésért

„Az Aradi Izraelita községben a kézművekre való hajlam régen támadt, még midőn a törvény annyi alkalmat sem engedett, mint most. A legtehetősb szülők kézművekre tanították fiaikat; a szegényebb sorsuak ezen példát híven követték; az árva és a község gondviselésére hagyatott ifjak majdnem mindnyájan mesterségekre és művészetekre tanították, mi sok pénzbe és bajba került.

„Az aradi zsidók fiaik közé — más könnyebb 's közönségesebb kézműveket nem is említve — néhány lakost, közönséges és fegyverkovácsot, rézművest, asztalosot, nyereggyártót, puskaművest, timárt, kádárt, képirot, festőt, kö- és rézmetszőt, szobrászt is számitanak; de hol és mi állapotban vannak ezek? Nemelyek kivándoroltak, Bécsben és egyéb nagyobb városokban, sőt Amerikában, Ausztráliában telepedtek le, hol inkább sikerült nekik műhelyeket és gyárat alapítani; mások még most is legényeskednek, távol országok műiparát emelni segítik. De azok kikben annyi állhatatossága nem volt, vagy kik nem akartak örökre lemondani azon reményről, hogy valaha saját tüzhelyet alapítsanak, bizony kénytelenek voltak mesterségeket, sőt a már is felállított műhelyt oda hagyni, 's az ősi életmodhoz, a kereskedéshez, vagy korszmárossághoz fogni.

Hogyan lett a kovácslegényből tőzsér

„Hogy többek közül csak egy példával szolgáljunk, egy husz évi távollét után két évvel ezelőtt hazatért kovácsmestert említünk. Ez német, francia és Oroszország leg-híresebb műhelyeiben és — egyszersmind igen ügyes baromvoros is lévén — nagy uradalmaknál szolgálatban állott. Ügyessége és szorgalma által egy nem csekély pénzeszeget mellett még igen jeles bizonyítványokat sőt nyugdíjt is szerzett. De a honvágy nyugtalanítá és hazafelé fordult. Műhelyt akart alapítani, mire alkalmat is lett volna, mert szülői még jobb időben házat vettek vala; de nem talált zsidó legényeket. 'S miután

két évig kész pénzből élt, kénytelen volt, negyven éves létére magát a tőzsérségre adni, mihez se keöve se ügyessége nincsen.

A hiába tanuló orvosok

„A helybeli Izraeliták közt néhány évvel ezelőtt a pozsonyi, pesti és nagykanizsai példák szerint egy majd 200 tagból álló egyelet alakult, kinek célja: szegényebb sorsu ifjakat kézművekre tanítani, vándorlásra felkészíteni 's műhely felállításra segíteni. Az alapítványtöke már 4000 pengő forintig gyarapult; de célt nem ért, sőt szegény vallott, miután felszólította a szegényebb szülőket, hogy fiaikat gondviselésére bizzák, ezeket azután vissza kellett utasítani; mert ha talált is néhány mestereket, kik a tanítást háromszoros fizetés mellett vállalták, a többiek addig nem nyugodtak, míg a zsidó fiuk a műhelyekből ki nem kergettek. Az egyelet pedig — hogy felsőbb helyen megerősített alapszabályainak eleget tegyen — egy Romában tartozkodo, helybeli születésű fiatal szobrásznak, ki legszebb reményekre jogosít 's tán ezért se térend vissza többé, 120 forintot küldött; egy más szinte aradi születésű ifjunak ki Bécsben ügyessége tekintetéből litographia alapítására engedelmet nyert, ezen vállalatát kivételére bő segédelmet nyújtott; megint egy másnak 60 pengő forintot ajánlott, hogy orvosi diplomáját ki nyerhesse 's hogy asztán orvosainak ugy is nagy számát még szaporítsa, vagy épen

Törökországban tábori orvosnak beálljon, melly sorban majdnem mindazon szerencsétlen ifjak osztoznak, kik a 1840. hongyüés által ébresztett reményektől kecsgetve, magokat mérnökségre, ügyvédségre, gyógyszerészségre vagy épen nyilvános hivatalokra szánták vala.

Miért nem juthatnak zsidók földhöz

„Fontosabb még a kézművelés is a földmívelés; 's ezen fájdalmas 's hazánkban még most sem irigylendő életmodra is meg van sok Izraelitákban a készség, amit ezen megyéből vett egyes példakkal is lehetne bizonyítani. Ritkák ugyan még ilyen esetek; de nem a zsidók részén egyedül van a hiba. Mit tehet p. o. a zsidó, midőn nem engedtetik meg neki a jobbágyi telek megszerzése? Lehetne e jobb mód a zsidókat földmívelésre szoktatni, mintha megengedtetnék a gazdagabbnak a birtokszerzés, ki osztán zsidó gyarmatot is alapíthatna, sok pusztát földet termővé tehetne? Hogy vannak egyesekek és egyletek kik e' célból szerzenének földbirtokot, hivatalos adatokkal lehetne bizonyítani.

„Világos ezek szerint, mikép a hazai zsidók csak úgy felelhetnek meg valóságosan az Ország várakozásainak, ha a törvényhozás az elősorolt akadályokat elhárítaná. Elnémulnának azután mindazon panasok, mindazon ellen vetések, mellyek most a törvényhozásoknak utját állani látszanak, ha csak alkalom nyújtatnék a zsidóknak mindazokat tetleges megcáfolni. Ez a mi alázatos kérésünk, mellynek beteljesedését ohajvta és remélve, legmélyebb tisztelettel maradunk

Tekintetes Nemes Vármegye, Aradon Mind-szenthava 17-én 1847. alázatos esedező szolgáló Az Aradi Izraelita Község, Steinhardt Jakab, Fő Rabbí.”

Ezzel végződik a történelmi dokumentum erejével ható kilencven esztendő emlékirat, amely egyik sokatmondó tanuja a zsidóság átrétegeződési folyamatának, azoknak az akadályoknak, nehézségeknek, amelyek ez elé a folyamat elé gördültek és azoknak a küzdelmeknek, amelyet a zsidóság megélethetési lehetőségeiért: kenyeréért folytatott.

(m. t.)

SELECT MOZGÓ

Ma rendkívüli premier!

GIGLI

világhírű énekes egyetlen ideai filmje:

Te vagy a szerencsecsillagom

A női főszerepben:

Iza Miranda

a milánói „SCALA” tagja.

Műsoron kívül hangos hirdató!

Letartóztatták Bukarint, az Izvesztia főszerkesztőjét?

VARSÓ, január 19. (Rador.) *Hir szerint Bucharint, az Izvesztia című lap felelős szerkesztőjét letartóztatták. Megállapítják, hogy a Zinovjev-per óta a moszkvai lap egyetlen cikket sem közölt Bucharin tollából és ez meg sem jelent a szerkesztőségben.*

Egyidejűleg a párizsi rádió jelenti Moszkvából, hogy a Trotszkij-hívek második csoportjának perét március 11-én tárgyalják Moszkvában. Ezuttal 19 vádlottól van szó, akik között Radek, az Izvesztia volt főszerkesztője is helyet foglal.

MOSZKVA, január 19. (Rador.) *A Reuter jelenti: Hivatalosan megerősítik, hogy Bucharint elbocsátották az Izvesztia kötelékéből.*

Országszerte megkezdődött a kemény tél

A Duna sok helyen tellesen be van fagyva. Dobrogeában óriási hóviharcok dúlnak. Câmpulungban —23 fokos hideget mérték

Bucuresti, január 19. A kemény téli idő az egész országban beállott. Bucurestiben, ahol az utóbbi napokig tavaszi időjárás volt, ma délben —6 fok hideget mérték és reggel óta havazik.

A hőmérséklet az egész országban radikális változáson ment át. A Duna teljesen befagyott, ami megbénította a folyami hajózást. A Macin csatornát 12—14 cm-es jégkéreg fedi. Az Ismail személyszállító hajót a Dunán a hirtelen feltűnt jégtáblák megrongálták.

Sulina teljesen el van vágva a külvilágtól. A Duna befagyása és a napok óta tomboló hóvihár minden közlekedést lehetlenné tesz. Január 14 óta a város teljesen el van szigetelve a külvilágtól. Leo-

van néhány napi hóvihár után hirtelen fagy állott be. Tegnap —22 fok Celsius mérték. A legnagyobb hideget eddig az országból Câmpulungban mérték: —23 fokot.

Dobrogea déli részeiben napok óta óriási hóvihár tombol. A hó helyenként a félméter magasságot is eléri. Predealon 42 cm-es hóréteg van.

A bucaresti meteorológiai intézet által kiadott időprognózis egyébként a következő: Továbbra is borús felhőzet, keleti és délkeleti szél, kis mértékben emelkedő hőmérséklet az ország délkeleti részeiben, másutt változatlan. Gyenge csapadék délen és keleten.

GOLDMARK
szimfónikus koncert
február 4-én

A Hanoar Hácioni szervezeti találkozója

A Hanoar Hácioni háromnapos pögisát tartott Timisoarban, amelynek színyonalát Nathan Bisztritzki személyes részvétele emelte. A konferencia első napjának délelőttjén ünnepélyes keretek között nyitották meg a pögisát, melyen a timisoarai cionista közélet vezető reprezentánsai is megjelentek. A különböző csoportok kétszáz delegátusa énekelte a Techazaknát, majd Florenthál Avram a Hanahagath Harasith nevében üdvözölte a vendégeket és delegátusokat.

A megnyitó beszéd után Vermes Ernő, az EZsNSZ elnöke, dr. Brisker Ezekiel, a KKL országos kuratóriumának elnöke, Dreschler Gyula, a timisoarai ZsNSZ elnöke, Pollákné, a Wizo vezetőségének tagja, Reiter Ernő, a Barissza, Kauftheill Ernő, a Mizrach, Gafni a Hanoar Hamizrachi, Neufeld Magda a Hadassa, László Márta a Hitachduth Bogrei, Nussbaum Smuel a Merkaz Hechaluc Haklal Cioni és Guttman Szaráh a timisoarai csoport nevében üdvözölték a pögisát.

Az üdvözlések után a közönség állva hallgatta végig az erעי zavargásokban elesett zsidó hősiékről, valamint az utóbbi hónapok nagy zsidó halottairól tartott emlékbeszédet.

Ezekután emelkedett szóásra Nathan Bisztritzki, aki szép erעי dallal kezdte meg feledhetetlen előadását. A zsidó ifjuság életéről, a lélek és az értelem cionizmusáról, a ma zsidó ifjuságának beállítottágáról és hivatásáról tartott ragyogóan felépített beszédet.

Az impozáns megnyitó ülés után kezdetét vette a pögisa munkaprogramjának a lebonyolítása. Három napon keresztül — sokszor a késő éjjeli órákig — a zsidóság, a cionizmus és az ifjusági mozgalom kérdéseinek ismertetése és megvitatása foglalta le a delegátusok idejét.

Gärtner Mose „A zsidóság és a cionizmus helyzete” című referátumában rávilágított azokra a problémákra, amelyek a zsidóság keretein belül adódnak, kiemelve azokat az igen súlyos kérdéseket, melyek a cionizmus táborában ideológiai konzekvenciákhoz vezetnek.

Krausz Jákov tárgyilagos képet nyújtott nagy referátumában az arab mozgalmak eszmei beállítottágáról.

Stern Benjámin „Nevelési irányvonalak” című előadásában ismertette a mozgalomban felmerült edukatív kérdéseket és feladatokat, míg Guttman Szaráh a „Báchura szerepe az ifjusági mozgalomban” cím alatt megtartott referátumával kiegészítette a nevelésről szóló előadást.

Nussbaum Smuel a zsidó ifjuság kérdésével foglalkozó referátumában a chalui megvalósítás és a gazdasági produktivizálódás kérdéseit ismertette.

Az összes referátumokat nagy vita követte.

A pögisa első napján a zsidó liceum tornatermében nagyszabású Oneg Sabbathot tartottak, melyen a timisoarai zsidó ifjuság és felnött társadalom is nagy számban vett részt.

Az Oneg Sabbath vezérszónoka Nathan Bisztritzki volt, aki gyönyörű héber dalival és hatalmas beszédével mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Bisztritzki előadásán kívül Füredi Jehuda tartott előadást a spanyol-héber költészet nagy mestereiről, Salomo ibn Gabirol-ról.

A pögisa keretében választották meg a szervezet új vezetőségét is, amelynek tagjai: Florenthál Avram, Füredi Jehuda, Gärtner Benjámin, Guttman Szaráh, Hartmann Cvi, Krausz Jákov, Nussbaum Smuel, Schacht Mose, Schächter Avram, Stern Benjámin és Vermes Mordechaj. (f. j.)

— Rendkívül eréjú orkán pusztított Németországban. Berlinből jelentik: Rendkívüli eréjú orkán pusztított ma Németországban. A folyamhajtás teljesen megszakadt. Számos tengeri hajó menekült a Riel öbölbe. Sessziban a szél eréje több fát tövestől kitépott. A közlekedés igen nagy akadályokba ütközik.

— PINTÉR BÖSKE VIDÁM ELŐADÓ ESTJE. A kitünö művésznö január 23-án szombaton este félkilenc órakor tartja egyetlen vidám előadástját, mellyel végleg bucsut mond Transzilvania közönségének. Pintér Böske Meggyasszay Vilma és Sölyom Janka dalait éneklé és egyes számaít ö maga is konferálja. A műsor keretében Viola Gloria, az Opera prima-balerinája spicc táncokat fog bemutatni. Az előadás iránt várososszerte máris nagy az érdeklödés.

Mérlegek, közgyülési meghívók

megjelenését a

**MONITORUL OFICIAL-ban,
Corespondenta Economica-ban**

terminusra felelösség és eredeti árak mellett vállalja

Rudolf Mosse S. A. fiókja

Telefon 14-11.

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 8.

Telefon 14-11.

KÖZGAZDASÁG

Hatvan százalékra emelik a minimális kényszeregyezségi kvótát

Bucuresti, január 19. (Az Uj Kelet tud.) A hitelkérdések rendezésével kapcsolatban külön bizottság alakult a kényszeregyezségi törvényen hozandó módosítások tervezetének előkészítésére is. Ez a bizottság a napokban a pénzügyminiszteriumban értekezletet tartott. Ez alkalommal elhatározták, hogy a minimálisan fizetendő kényszeregyezségi kvótát az eddigi 40 százalékról hatvan százalékra emelik fel. A kvóta félvéi, vagy évi részletekben fizetendő. Az első kvótárészlet a kényszeregyezségi határozat omologálásától, fize-

tendő hat hónapon belül. Amennyiben az adós cég ezt a határnapot be nem tartja, azonnal elrendelhetik ellene a csödöt.

A bizottság foglalkozott azzal a kérdéssel is, hogy mennyi időt adjanak a törvény módosítása során a kényszeregyezségi kvóta kifizetésére. A bizottság egyes tagjai három évet ajánlottak, mások viszont a mai öt éves idő változatlan fenntartását kívánták. Ezt, valamint a többi módosítandó kérdést a bizottság hétfőn kzedödött értekezlete vitatja meg.

Pénzügyi jelentés. A nemzetközi devizapiacokon a font árfolyama egy árnyalattal lanyhább, a francia frank javult, a dollár, a svájci frank és a holland forint változatlan. Zürichben a font 2130.50, a dollár 435.50, a holland forint 238.45, a francia frank 20.34, az olasz lira 22.92.50, a lirabankjegy 20.20—20.60, a márka hivatalosan 175.07, a pengő 85.75, a csekkorona 15.20, a lej hivatalosan 3.25. A közép-európai valuták közül változatlan a pengőbankjegy 80—80.50-es, a schilling 79.25-ös árfolyama, a csekkoronabankjegy 13.20—13.50-re lanyhult a zürichi magánforgalomban. A lejbankjegyek árfolyama alig változott a külföldi magánforgalomban, a zürichi magánforgalomban 2.37—2.50-es, a párizsi magánforgalomban 12.10—12.30-as árfolyamon jegyzik. Wienen a kompenzációs lejt még mindig nem jegyzik, informatív árfolyama 3.91—3.95. Budapesten változatlanul 2.80—3, Prágában 16.47½—16.77½ a lejbankjegyek árfolyama, míg a hivatalos kllingárfolyam 20.90—21.10. A

Banca Nationala a pengő elszámolási árfolyamát 29.30 lejre emelte fel, míg a többi összes hivatalos árfolyamokat változatlanul hagyta. A szabadforgalmi devizák közül változatlan a pengő 26—26.50 lejes, a schilling 25.80 lejes árfolyama, a csekkorona 4.45—4.48 lejre, a márka 37.45—37.65 lejre, az olasz lira 5.95—6. lejre lanyhult. A bucaresti magánforgalomban a kínálat továbbra is intenzív, a kereslet egészen minimális, az árfolyamok változatlanul lanyhák, egyes valutákra alig akad felvevő kéz, amit azzal indokolnak, hogy a Banca Nationala az utóbbi napokban váratlanul nagyon sok régi tételre utalt ki hivatalosan devizát. A bucaresti magánforgalomban a font 915—925 lej, a dollár 181—186 lej, a svájci frank 42.50—43.50 lej, a francia frank 8.60—8.70 lej, a holland forint 100—105 lej, az olasz lira 9.50—9.80 lej, a pengő 34—35 lej, a schilling 33.50—34.50 lej, a márka 40—43 lej, a csekkorona 5.90—6.20 lej, a Napoleon arany 1220—1230 lej, az aranyfont 1515—1525 lej.

Az ADOLF TEFNER

operett társulat transzilvaniai turnéra jön a

Sárga árnyék és a Chasa fin Choracicrac

ciadó szauzációs énekes színjátékokkal.

SIDY THAL

a Transzilvaniában közzseretnek örvendő primadonna közremöködésével. A darabokat

Jacob Sternberg,

az ismert költö rendezé. A turné sorrendje:

- Január 20—21-én SATUMARE.
- Január 23—24-én BISTRITA.
- Január 25—26-án TG-MURES.
- Január 27—28-án GHEORGHENI.



Az 1937 első negyedi importkvóták kiosztása

A külkereskedelmet rendező igazgatóság számításai szerint, az 1937. I. negyedi behozatal rendelkezésre álló devizák összege körülbelül 4.500 millió lejt tesz ki, bele nem számítva az előző negyedről fennmaradt szintén tekintélyes összeget. Ez a diszponibilitás lehetőséget nyújt a kontingentálási igazgatóságoknak, hogy a folyó évnegyedre teljes kvótákat engedélyezzen az importöröknek, néhány olyan cikk kivételével, melyek belföldi termelésének kielégítő módon való növekedése feleslegessé teszi az előző mennyiségekben való behozatalt. Nem adhatók továbbá teljes kvóták a németországi sikkre nézve, miután az ezen országban rendelkezésre álló szabad diszponibilitás ezen évnegyedben sem kielégítő, úgy hogy csak a legfontosabb cikkek iránti kérvények lesznek teljesíthetők. Az egyes országok szerinti diszponibilitások — információink szerint — szintén ki vannak számítva és a Banca Nationala jóváhagyása alatt állanak. Az új behozatali engedélyek kiadásával kapcsolatban, a kontingentálási igazgatóságot megillető kontingentálási taxa és a 0.3 százalékos taxa beszedése a CRC útján fog történni.

Ismét megindult az élőállat-kivitel Banatból Olaszországba

Timisoara, január 19. (Az Uj Kelet tud.) A banati állatszindikátus most adta közre kimutatását az elmúlt december hónapban eszközölt exportról. E szerint a banati szindikátus területéről összesen 321 szarvasmarhát, 8379 sertést, 106 lovat, és 538.141 kg. sertéshúst szállítottak a külföldre. Ebből a kvantumból Ausztriába került 74 szarvasmarha, 1450 sertés és 106 ló, továbbá: Csehországba 1929 sertés, Németországba 163 szarvasmarha és 538.141 kg. hús, Svájcba 58 szarvasmarha és végül Olaszországba 26 szarvasmarha. A decemberi állatszállítások jóval alatta maradtak a korábbi novemberi állatexportnak. Új tételként egyedül az olasz export szerepel. Közel egy éve ugyaa is ez az első szállítás a Banatból Itália felé. A Banatban természetesen biznak abban, hogy az első szállítás után újból megindul a komolyabb méretű export Olaszországba.

Ugyancsak az itteni állatszindikátusból kaptuk a november hónapra vonatkozó országos adatokat. Így összesen 2424 szarvasmarhát, 19.104 sertést, 185 juhot, 138 juhót, 185 ezer kg. zsirt, 53.648 kg. bacon, 1.198.188 kg. húst exportáltunk az országból. A novemberi szállításokkal szemben megállapíthatjuk, hogy ezt megelőzően októberben 3240 szarvasmarhát, 26.453 sertést, 399 lovat, 589 juhot, 3950 kg. zsirt, 50.842 bacont és 210.511 kg. zsirt szállítottunk. Vagyis: a szarvasmarhában, sertésben, lovakban, juhokban általában csökkenő tendenciát mutat az export, míg zsirban, baconban és husban emelkedett az export.

— Erötéljes, kövér egyéneknek, közzvényeseknek és aranyérben szenvedőknek reggelenként 1—1 pohár természetes „Ferenc József” keserűviz gyakran felbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Az orvosok ajánlják.

A bucaresti tőzsde az elmúlt héten hullámzó volt. A fixkamatozásu papirok piacán élénk volt az üzlet, az árfolyamok 1—2 ponttal javultak különösen a valuta: a szó-ló papiroknál. A Stabilizarea 48.50, a Des-volta:ea 42, a Renta Impropriarerei 48, az 1935. évi renta 47, az Inzestra:ea-kötvény nagy címletű 68, a kis címletű 66, az adó-bon 31, az 1935. évi 3 százalékos Consolida-reaa-kötvény 26.73, a Renta neconvertita 72. A bankrészevények tartottak. A Banca Nationala-észvény 20 lejjel 4770 leje, a Romaneasca 5 lejjel 410 lejre javult, a Credit Industrial 10 lejjel 685 lejre lanyhult, a többi változatlan, a Comro 160 lej, a Credit Roman 365 lej. A biztosítási papirok üzlettele-nek, változatlan árfolyamokkal, a Dacia-Romania 5050 lej, a Generala 1425 lej, az Agricola-Fonciera 260 lej, a Nationala 260 lej. A petroleumrészevények hullámzóak. Az Astra Romana 60 lejjel 1130 leje lanyhult, a Steaua Romana 20 lejjel 530 leje javult, a többi változatlan, a Concordia 610 lej, a Credit Minier 295 lej. Az ipari részevények tartottak. A Resita 20 lejjel 550 lejre, a Le-tea 10 lejjel 835 leje javult, a többi válto-zatlan, a S. T. B. 1619 lej, a Mica 1435 lej.

BUCURESTI SZINHÁZI LEVÉL

Budapesti szerzők inváziója a román főváros színpadain. Vox Tanase
Vox Populi. A cluji Léb Mukli óriási sikere a bucaresti Operában

Bucuresti, január 17. Szombaton este színházba akartunk menni. Elővettük a színházi naptárt és megállapítottuk, hogy a Regina Maria színházban: Vaszary János Házasság,
a Comediában: Fodor László: A szerelem nem olyan egyszerű,
a Modern Színpadon: László Aladár: Apróhirdetés,
a Kulturliga színházban: Szántó Armand én is élni akarok,
a Teatrul Veselben pedig Békeffy és Stella a Méltóságos asszony című darabja van a műsoron.
Sovinizmussal nem igen lehet illeszteni a főváros színházlátogató közönségét és az igazgatókat. Minden politikai ellentétet Fodor László neve beárkéztet a román fővárosba. Helyesebben: a László név. László Aladárt és Fodor Lászlót ugyanis egyszerű gyűjtőszóval Lászlóknak sűrítik a bucaresti színházlátogató és a közönségnek sejtelmé sincs róla, hogy ez két különböző ember. Azzal sem törődik a közönség, hogy ki a darab szerzője. A fontos, hogy mulatságos legyen és hogy jó legyen az előadás. Bucarestben pedig sok a jó színész és így az előadások elsősorban.

Nincs azonban sok szerző.

A szerzők, akik nem írnak

A Nemzeti Színház színpadán 25-30 évvel irt darabokat adnak elő. Ezen a héten például Mircea Radulescu Régi szerénadóját ujtították fel. A darab hőse Petre Cerce, Muntenia fejedelme, Vitéz Mihály bátyja, akinek tragikus élete pereg le a három felvonáson keresztül. Az év divatos szerzője Musatescu, a Titanic Vals és az ...escu c. darabok írója, aki azonban képtelen annyit produkálni, amennyit a bucaresti színpadok fel tudnának használni. Epp ezért gyakran illeti az a vád a román színdarabírókat, hogy nem elég szorgalmasak. Valószínűleg ez is a helyzet, mert sok tehetséges író és szerző sokkal többet is produkálhatna.

Egy szerző, aki sokat utazik

Az igazság kedvéért meg kell állapítani, hogy van a román irodalomnak szorgalmas színpadi szerzője is: Iorga Miklós, aki megír évente három-négy darabot is. Ezeket a Kulturliga színháza adja elő, többnyire olcsó belépődíjjal az ifjúságnak. A Nemzeti Színház igazgatóságában megvan a jóakarát, de a közönség úgy vélekedik, hogy a nagy tudósnak inkább a történelemmel a helye, vagy legjobb esetben a miniszterelnöki székben. Iorgáról azt mondják, hogy utazás közben egy-egy átszálló állomáson ír meg egy felvonást. A kritikusok nagyon kárhozzátják, hogy Iorga milyen sokat utazik... Jó és népszerű szerzők: Victor Jon Popa és Victor Eftimiu, de nagyon keveset dolgoznak. A Nemzeti Színház Ibsen, Schiller, Hauptmann és Pirandello darabokat vesz elő. A komoly közönség mégis szívesen látogatja ezeket az előadásokat.

Tanase revüszínháza Ábrahám Pál Havai rózsáját készült bemutatni. A premieren maga Ábrahám Pál fogja dirigálni a zenekart.

Vox populi...

Most a Vox Tanase — Vox populi című revüt játssza a színház, száz görli, kitűnő énekesek, elsőrangú színészek és nagy statisztéria mellett, világvárosi nivón, gazdag kiállításban. Az örökifjú Tanase Shirley Temple kosztümjében lépett fel. Rövid szoknyában, zoknival, sejtítve és hatalmas ugorka-orrával minden este falrengető derűt kelt.

Felvonul az egész belpolitika. Tanase alaposan megmondja a véleményét. Senki úgy oda nem mond az ország politikusaiknak, mint Tanase, akinek a szava Vox populi, a nép szava. Tanase mintha valóban a néptől kapott volna megbízást, hivatását lelkesen és becsületesen tölti be, amikor a politikuskok kigunyolásáról van szó. Létrehozza a koalíciós kormányt és a színpadon Mihailache Tatarascuval, Iunian Cuzával, Madgearu Gogával, Maniu Vaidával, Iorga Argetoianuval, Bratianu George pedig Iamandival ölelkezik össze és úgy járja a hórát.

De megjelenik a revűben az utóbbi évek minden nagyobb bűnözője, a nagy társadalmi botrányok hősei, a devizacsallók, a hamis százezesek, Cantalup, Cagero, Skoda és a mindennapok emberének ezer apró kellemetlenségei. Tanase az egyszerű polgár szája szerint mindenkiről megmondja a véleményét és hálás publikuma estéről-estére zsuflósággal tölti meg a színházat.

Az Alhambra még népszerűségben nem érte el Tanaset, de már a rendezése ujsze-

ribb. Tanase már mintha kiöregedett volna a rendezésből: „még” meztelen lányokat sem enged a színpadra. Az Alhambra modern és ezen a téren erősen túlszárnyalja Tanase revüjét. Ebből a szempontból Vladoianu és Constantinescu színháza hűségesen lemásolta a párizsi Folie Bergerét.

A politikai szeizmográf

Egy eféle revüigazgató a főváros politikai pletykák világában a politikai szeizmográf szerepét tölti be. Az alábbi eset kitűnően illusztrálja:

A napokban Vladoianu egy liberális politikussal találkozott és titokzatosan a fülébe sugta:

— De most aztán igazán...
— Mit akarsz ezzel mondani?
— Szedhetitek a sátorfátokat. Biztosan a nemzeti parasztpárt következik.
— Micsoda? Honnan tudod? Kitől hallottad? — dadogta rémülten a kormánypartii politikus.
— Senkitől sem hallottam, de tudom...
Az este átiratot kaptam a rendőrprefekturától, hogy töröljem a revüből azt a kuplét,

A bucaresti olasz követség hajót ajánlott fel a két elesett légionárius hazaszállítására?

A Tempo szenzációs híradása. Alltőlag megsebesült Alexandru Cantacuzino is

BUCURESTI, január 19. A Tempo című lap azt a szenzációs hírt közli, hogy a bucaresti olasz követség tegnap este érintkezésbe lépett Corneliu Zelea Codreanuval. Az olasz követség tudtul adta a vasgárda vezérének, hogy amennyiben a francia hatóságok megtagadnák a spanyol felkelők hadseregében elesett két légionárius holttestének átszállítási engedélyét, egy olasz kereskedelmi hajót bocsátának rendelkezésre, hogy a két koporsót hazaszállítsák. A hírt természetesen feantartással közöljük.

Cantacuzino tábornok felesége tegnap este Párizsból telefonértesítést kapott, hogy fia, Alexandru Cantacuzino súlyosan megsebesült és kórházba szállították. A hírt még nem erősítették meg. Szintén nem erősítették meg azt a hírt sem, hogy a többi, Spanyolországban tartózkodó légionárius megsebesült volna. Codreanu tegnap táviratban kért felvilágosítást Climetől, az egyik légionáriustól.

A lengyel főiskolákon állva hallgatják végig az előadásokat a zsidó diákok, akik nem hajlandók gettó-padokba ülni

Ujabb részletek a lengyel sejm zsidó-vitájából

Varsó, január 19. A lengyel hadügyminisztérium költségvetésének vitája során Bakol képviselő a zsidóknak a katonai szolgálatból való kirekesztését követelte. A lengyel sejm történetében ez az első beszéd, amely a zsidóknak a katonai szolgálatból való kizárását javasolja. Bakol azt állította, hogy a zsidók rossz katonák és a hadseregből való kizárásuk csak hasznára volna az államnak. Végül a zsidó ügyvédek, jogászok és szabadfoglalkozásuk számának korlátozását is követelte.

A süketnéma „sértegetései”

Jóllehet, a jelenlegi sejm-ben általános zsidóellenes hangulat uralkodik, Bakol beszéde azonban kinos hatást gyakorolt a képviselők nagy részére, úgy hogy Jablonszki lengyel képviselő sietett ellensúlyozni Bakol kirohanását és kijelentette, hogy Lengyelországban egy jog és egy törvény kell, hogy legyen mindenki számára.

Zsidó részről Minsberg képviselő vett részt a vitában. Többek között rámutatott azoknak a pereknek a sokaságára, amelyeket az utóbbi időben a lengyel nép állítólagos megsértése miatt zsidók ellen inszenáltak. Annak illusztrálására, hogyan kovácsolják az ilyen vádakot, elmondotta azt az esetet, amikor egy részeg lengyel feljelentett egy zsidót a lengyel

Capitol Mozgóban

a legújabb bécsi premier!

Csütörtöki kezdéssel!

ANNA DEMIDOW

A cár szolgálatában.

Főszereplők: KARL LUDWIG DIEHL, SYBILLE SIMITZ.

Ma utoljára 3, 5, 7 órákor: AZ ELFELEJTETT ARCOK — HERBERT MARSHALL.

mely tul nevelésesnek tünteti fel Maniut és Mihai Popovicot.

A politikus belátta, hogy Vladoianu érve-ése mögött valóban van valami.

Cluji énekesnő sikere az Operában

Elmentünk az Operába, ahol Strauss Cigánybáróját játszották. Az Operának igen olcsók a helyárai és ezért állandóan zsúfolt házak mellett játszik az együttes. De szombaton este még az utolsó pótársakat is elfoglalták. A Cigánybáró a főváros közönségének egyik legkedveltebb nagyoperettje.

A szép cigánylány, Saffi szerepében cluji ismerősünk: Léb Mukli, Nanu Lucian tenorista felesége lépett fel, mint vendég. A kitűnő énekesnő debütje a főváros Operaszínpadán forró siker jegyében zajlott le. A közönség nem győzte innepelni az ismeretlen, alig husz éves énekesnőt, akinek a főváros kritikusi ragyogó karriert jósolnak.

Hátszegi Ernő

és vagyon védelmét követelem, hanem a zsidók gazdasági pozíciójának és a zsidók munkára való jogainak biztosítását is. Ön, miniszterelnök ur, az az ember, aki uralni tudja a helyzetet, ha akarja. Mi követeljük, hogy szünetjen meg a zavargások. Ilyen ígéretet kérek a miniszterelnöktől.

A miniszterelnök kemény válasza

A belügyminisztérium költségvetésének vitája végén választott Skladkovszki miniszterelnök belügyminiszteri minőségében, Minsberg és a többi képviselőnek. Mint már röviden megírtuk, a miniszterelnök kijelentette, hogy a Bereza Martuzka-i fogolytáborba fogja internáltatni mindazokat, akik veszélyeztetik az ország rendjét és nyugalomát és anarchiába viszik a közéletet. A miniszterelnök kategórikusan kijelentette, hogy ha a nemzeti demokrata párt nem szünteti meg anarchikus tevékenységét és nem áll helyre a belső rend és nyugalom, a nemzeti demokrata párt vezére lesz az első, akit a koncentrációs táborba fogja juttatni a kormány.

Budzinszki képviselőnek is kemény választ adott a miniszterelnök. Budzinszki ugyanis arról nevezetes, hogy a sejm-ben tett antiszemita és sértő kijelentéséért párbajra hívták a zsidó frontarcosok és kibújt a párbaj alól. A sejm következő zsidó vitájában azonban újból felszólt és a zsidóknak az állami életből való teljes kirekesztését követelte. Budzinszkinak a következőket mondotta a miniszterelnök:

— Pilsudszki marsall halála után ön megtapsolta Rydz-Smigly marsallt, amikor az kijelentette: „A politikát én fogom vezetni!” kötelező ez még önre, vagy sem? Ha igen, miért olyan nyugtalan? Ön azt mondja Lengyelország beteg. Én azonban önnek mondom, mint kollega és mint orvos: ön beteg, önnek gyengék az idegei, kezeltesse magát! Lengyelország azonban egészséges és világos jövőnek néz elébe.

Tovább tartanak az antiszemita zavargások az egyetemeken

Varsó, január 19. Azóta, hogy újból megnyitották a lengyel egyetemeket, újból folytatódnak a zsidó diákok ellen irányuló támadások. A varsói egyetemen több zsidó diákot véresre vertek. A nemzeti demokrata diákok kijelentették, hogy addig nem lesz rend az egyetemen, amíg nem teljesítik azon követelésüket, hogy a zsidók elkülönített gettópadokba üljenek. Egyes főiskolákon az összes padokra szelvényeket ragasztottak, a következők felírással: „Ez a hely egy lengyelnek foglalt”. Azokat a zsidó diákokat, akik elfoglalják ezeket a helyeket, elkergetik onnan. A zsidó diákok elhatározták, hogy az előadásokat állva hallgatják végig.

A varsói egyetemek előadó teremt a nemzeti demokrata diákok kiáltásai töltik meg, akik követelik, hogy a zsidók külön padokba üljenek. Az összes előadóteremben a zsidók állva hallgatják az előadásokat. A mezőgazdasági akadémián Karcevszki professzor dékán kijelentette, hogy addig nem tartja meg előadásait, amíg a zsidóknak nem engedik meg, hogy régi helyeiket elfoglalják. Miután a nemzeti demokraták nem engedelmessékedtek, a dékán elhagyta a termet.

Rosszabbodás állott be a pápa állapotában

Vatikánváros, január 19. (Rador). A pápa egészségi állapotában ma rosszabbodás állott be. Egyik lábában fokozódtak a rájdalmak. Ezt a rossz időjárásnak tulajdonítják. Az orvosok tanácsára ezentul kevesebbet fog dolgozni és több időt tölt az ágyban.



LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ UNÉLETRAJZA

III. FEJEZET

TÁRSADALMI TÖRVÉNYEK ÉS SZOKASOK A VADEMBEREKNÉL

A falyó tabu. Asszonyaink dolgoznak. Férfiaink többnejűk. Miért tiszteljük a nőket. Miért nem szeretjük feleségeinket. A gyermekszülés veszedelme. Az új anyák tabuk. A gyermekek gyorsan érnek. A többnejűség tekintélyt szerez. Hogy bánik egy férj nejével. Ősök. Utódok. A lányoknak erényeseknek kell lenniök. Az erkölcsatlenség büntetése.

Hazában sok tabu van. Egyik legnagyobb tabu a vizre áll. Bár az otthonunk mellett elfolyó viz nem hajózható és semmi okunk sincs, hogy ne menjünk oda, mégis tabu. Ha halat eszünk, azt a Kong-hegység alatt lévő kis tóból szerezzük be, nem messzire tőlünk. Nem mindenki megy ki halászatra, de aki kimegy, az egész falut ellátja hallal, ha visszajön.

Ugyanez áll a rizsre, az egyetlen élelmiszere, amelyért megműveljük a földet. Egy család termel rizst néhány éven át és ezt mindnyájunknak teszi. Minden más élelem vadon, magától terem. Az asszonyok csinálnak mindent, ami a zöldség és táplálék beszerzésére vonatkozik, ők gyűjtik össze, ők főzik meg, a férfiak otthonukat őrzik és férji kötelességüket végzik. Az asszony örökdió a férj jólétén, ő törődik élelmiszerrel, ellátásával, a férj csak a saját dolgával törődik. Ugy áll a dolog, hogy az asszonyok számában nincs határ és egy férj annyi feleséget tarthat el, amennyitől gondoskodni tud. Akad férfi, akinek harminc felesége van; bátyámnak például huszonegy felesége van és lehet, hogy még többet is elbir.

A poligámia nem is a legrosszabb formája a házasságnak. A benszülöttek szeretik, nem teher nekik, inkább örömteli kötelesség. Nem mondom, hogy minden szempontból helyes, hanem a poligámia, csak annyit jegyzek meg, hogy két rossz közül választ a kevésbé rosszat — végy el féltucat feleséget és légy hi hozzájuk, és ne végy egy feleséget és család azt meg. Azt mondom, hogy egy asszony, akitől elváltál és tartásdíjat fizetsz, sokkal rosszabb, mint husz asszony, akivel válás és tartásdíj nélkül élsz együtt. Az én hazában a vademberek mit sem tudnak tartásdíjról. A tartásdíjról az a véleményem, hogy egy csomó civilizált embert vademberré változtat.

Az én hazában nem becsülik a nőket se szép arcukért, se szép ruhájukért. Ha az utóbbiért kellene becsülni őket, akkor egyáltalában nem volna becsük. Nálunk azért a képességért tiszteljük és becsüljük a nőket, hogy jó anya. Arra nevelik a lányokat, hogy jó feleségek és jó anyák legyenek. Arra a szent kötelességre készítik elő őket, hogy egy nagy családnak jó anyja válják belőlük. Ez nem azt jelenti, mintha mi lennénk asszonyainkat, sőt ellenkezőleg, tiszteltetlenségünk föl rájuk, különösen, ha sok gyereket szülnék nekünk. Nem tekintjük az asszonyt birtokunknak vagy rabszolgánknak, de elvárjuk tőle, hogy végezze házi munkáját. Ezt nemcsak a férfi kényelme szempontjából várjuk el. Az asszony természetes munkája a házi teendő és asszonyaink tisztességnek tekintik, ha elvégezhetik azt a munkát, amire a természet kiszemelte őket.

Kötelességérzetből még sokkal több munkát végeznek, mint amennyit mi elvárunk tőlük. Természetesen teljesen magától értetődő, hogy minden ember, különösen pedig minden asszony, megtegyen minden lehetőt azért, akit szeret. Szerelmeiről nálunk csakis a nő részéről lehet szó. Minden nő külön szerelmet érez a maga férjéért és a legközelebbi rokonaihoz. Minden nő valamilyen különlegességet szeret a maga férfijában és életének egyetlen célja az, hogy ennek a különlegességnek a varázsát fenntartsa és megőrizze. Nincs-e ez így minden embernél? Az egyik a másikat szép járásáért, a másik ugyanannak a beszédmodoráért, a harmadik a hangjéért, a negyedik más személyes tulajdonságáért szereti — mindegyik más-más tulajdonságot, de mégis ugyanazt az embert szereti.

De a benszülött férfiaknál másképpen áll a dolog. Egy férfiu ugyanis képtelen hat

asszonyt egyformán szeretni. (Hat asszony viszont nem képtelen egy férjet szeretni.) Ennélfogva, ha a mi férfiak nem szeretnek egyformán feleségeiket, inkább egyet sem szeretnek. Valamennyien a gyerekeiket szeretjük és a feleség kötelessége a gyereket felnevelni.

Nagyon erősnek kell a gyerekeknek lenni az én szülőföldemen, hogy életben maradjon. Senki sem ismeri közöttünk a szülés veszélytelen módját, ezért igen nagy a gyermekhalandóság. Több fiu születik, mint lány, de több lány marad életben, amit bizonyít az, hogy több nő van nálunk, mint férfi. A csecsemővel születése után igen durván, majdnem kegyetlenül bánunk. Az én hazában a lányok nem ismerik a gyengédséget, nem tudnak bánni kisgyerekekkel, mert ők velük sem bántak sohasem gyöngéden. A nőnek önmagának kell segíteni a szülésnél, mert ő maga és minden, amivel érintkezik: tabu. Így hát ujszülött csecsemőjével se törődhetik addig, míg saját szenvedése nem enyhül. A hazámbeli asszonynak nemcsak egye-

dül kell megszülni gyermekét, hanem még azután is tabu, a gyermekágyassága egész ideje alatt. Ennek megszegése halált jelent arra a férfira, aki ilyen állapotában ránéz, feléje közeledik, de halált jelent magára az asszonyra és gyermekeire is. Ez alatt az idő alatt szegény nő rettenetesen szenved. Rög-tön a gyermek születése után körülsergelik az asszonyok és úgy, ahogy segítenek rajta. A tabu ekkor megszűnt, a férj is bejöhethet a házba és vigasztaló szavakat mond. De ez nem minden. Ugyanannak a családnak minden asszonya minden körülkerített házban ünnepet ül és ez a vigasság addig tart, amíg el nem érkezik a körülmetélés napja, ha az ujszülött fiu. Az én felekezetenél a körülmetélés a nyolcadik napon történik.

Benszülött lányainknál a kilencedik év a pubertás éve, tehát tizéves korukban már anyák lehetnek. Fiaink érettségének ideje a tizenharmadik év és ettől az időtől kezdve apák lehetnek. A fétis-törvények az a célja, hogy ebben a korban azért házassítsa össze a fiukat és lányokat, hogy megakadályozza az erkölcsatlenséget. Gondoljunk csak arra, hogy nálunk milyen forró az éghajlat, hogy a tropikus-népek milyen érzékeny szenvedélyesek és akkor be kell vallanunk, hogy ez a megoldás igen okos.

A mi hazánkban a népek nem kell gazdasági kérdésekkel foglalkozni, mint itt: a nyugati országokban. Mi nem fizetünk adót, nincs szükségünk ruhára, mert ilyet sohasem hordunk, élelemért nem kell fizetnünk, mert amit eszünk, vadon nő, pénzre soha

sincs szükségünk és nincs is pénzmemünk. Ezért közgazdasági nyelven szólva: a megélhetés arányilag könnyű. Miután férfi és nő között nincs valódi szerelem, nem is élnek egy fedél alatt, csak éppen a nász idején. Az én hazában az ilyen célu összekötözés kötelesség, nem pedig alkalmi gyönyör.

Legényeinket mindig rábeszéljük, hogy több lányt vegyenek feleségül, de nem kötelességük megházasodni. Ha egy fiúnak csak egy felesége van, ez a feleség rábeszéli és sürgeti, hogy vegyen el még egyet és még egyet és ha ezt megteszi, több tisztelet jár ki neki. Nagyobb megbecsülésben részesül az a férfi, akinek több felesége van. Kormányunk mindenkinek, aki megőrül, földet ad és a férj annyi házat épít, ahány felesége van. Minden feleségnek külön-külön ház jut. A férj egyedül lakik egy házban, bekerített közösség közepén. Ha társaságra vágyik, egyszerűen elisétl feleségeihez. Hazában az a család előkelő, amely mennél messzebből tudja egyenes vonalban családfáját levezetni. A vér tisztasága avat minket nemesség és nem a pénz. Természetesen egyik család több öst tud előszámlálni, mint a másik. Én közvetlen családfámon háromszáz rokonig jutottam el. Hazámban az előkelőség megkívánja, hogy valakinek követői legyenek. A követő olyan ember, aki nem előkelő származású és valamilyen soha nem említett okból nem nősült meg és ezért minden vágya az, hogy valamilyen családnak kapcsolódjék. A követő nem szolgál és megtörténhetik az is, hogy egy szép napon ő foglalja el a családfő helyét. Példának okáért, ha én nagy utra indulok és azzal számolok, hogy több mint egy évig maradok távol és odahaza hagyom feleségeimet, akkor valamennyi feleségem és ingó vagyonom természetesen arra a követőre száll, akit a családfő szerepével megbízottam. Ez a követő más követőknek annyit engedhet át feleségei közül, amennyit jónak lát, de neki magának nem lehetnek követői, mert ő maga nem előkelő származású. A gyermekek ilyen esetben anyjuknál maradnak. Ez az ugynevezett házi-rend. Sok jó oldala van. Ha én új-a visszatérnék hazámba, nekem nem áll jogomban több felszabadítani feleségeimet vagy gyermekeimet, a fétis-orvos nem adná beleegyezését, hogy egy más lányt vegyek el, mert engem a házasság piacán halottnak tekintenek, miután nem tértem idejében vissza.

SZÍNHÁZ-FILM

Ma este: Éjjeli menedékhely

A közönség kérésének tett eleget a színház, amikor ma estére újra műsorra tűzte

Gorkij Maxim, mélyhatású, gyönyörű színművét, az Éjjeli menedékhelyet.

Csütörtöktől: Sok hűhó Emmiért

Az operettírás nehéz mesterség. Milyen nehéz lehet tehát jó operettet írni? Erre a kérdésre könnyedén felelnek meg Aszlányi Károly, Harmath Imre és Fényes Szabolcs társaszerzők, akik Sok hűhó Emmiért címen, nemcsak, hogy jó, hanem nagyon jó operettet írtak. Aszlányi a szövegíró, Harmath Imre pedig Fényes Szabolcs kitűnő, pattogó ritmusu, modern zenéjére az operett verseit írta. A színház Gróf László vezetése mellett nagy gondnal készíti elő ennek az operettnak a bemutatását és reméli, hogy a Sok hűhó Emmiért nálunk is nagy sikert fog aratni.

A budapesti Kamara színházban több mint 75 előadást ért meg a Sok hűhó Emmiért. (Solymosán Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz Ili, Jenei János, Tompa Sándor, Csóka József, Deésy Jenő, Fülöp Sándor és Lantos Béla játsszák az operett főszerepeit. Az előadás keretében kabaré is lesz, amelyek keretében Tobán János és Báza Eva táncolnak szólókat. A zenei rész betanítását Schreiber Alajos végezte és ugyancsak ő vezényli a zenekart is. Vasárnap estig bezárólag a Sok hűhó Emmiért van a műsoron.

HETI MŰSOR:

Szerda fél 9: Éjjeli menedékhely.
Csütörtök fél 9: Sok hűhó Emmiért. (Aszlányi Károly, Fényes, Szabolcs és Harmath Imre legújabb operettje. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz Ili, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Csóka József, Deésy Jenő, Lantos Béla. Premier bérlet).
Péntek fél 9: Sok hűhó Emmiért. (Rendez bérlet).
Szombat d. u. 3: Lengyelvér. (Ifjúsági előadás, olcsó helyárrakkal).
Szombat este 9: Sok hűhó Emmiért. (Harmadszor).
Vasárnap d. u. 3: A virágzó asszony. (A nagysikerű vigjáték első olcsó helyáras előadása).
Vasárnap d. u. 6: Eső után köpönyeg.
Vasárnap este 9: Sok hűhó Emmiért.

ROMAN OPERA MŰSORA

Szerda, január 20: Bohémélet. (Katona Gyula tenorral).
Péntek, január 22: Rigoletto. (Katona Gyula tenorral).

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szerdán utoljára: Sport és szerelem. A legszebb sportfilm. Paul Keller regénye után. Csodás tiri tájfelvételek. Si! Rólli! Főszerepekben: Hansi Knotek és Victor Staal.
Holnap, csütörtöktől: Gustav Fröhlich és Lida Baarova remek slágere: A csábító.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Pompás műsor! Román és magyar feliratokkal. I. Megtaláltam a feleségem. Vigjáték. Claudette Colbert. II. A nagy flört. Slágerfilm. Elissa Landy, Adolpho Menjou. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

APRÓ HIRDETÉSEK

Süketnéma, vallásos, intelligens, szép lány részére életrevaló és egzisztenciával rendelkező süketnéma fiatalember — 30 éven feletti — irjon házasság céljából a kiadóba fényképes ajánlatot „70 ezer lej” jelíggel.

Németül beszélő nevelőnt keresünk kisfiunkhoz Aradra. Megkereséseket „Nevelő-nő” jelíggel a kiadóba kérünk.

Házasság céljából keresünk 28—35 éves, intelligens, művelt és jó családból való zsidó iparos, kinek megfelelő esetben Brasovban biztos és nagyjövőjú egzisztenciát nyújthatunk. Kimerítő, lehetőleg fényképpel ellátott, ajánlatokat „Rentabilis iparág” jelíggel a kiadóba továbbít.

Órakonnyelést, mérlegek készítését, könyvek rendbehozását s üzleti könyvek lefektetését vállalja bizalmi és vezető állásban volt, kiváló gyakorlatú szakember. Megkereséseket „Expert contabil” jelíggel a kiadóhivatalba.

דא היינטיג גומיטע זוכט פיר רעקראט אײנען טיכטיגען שטש פיר קהל ח״ק מקר פער-וואלטונג אטרייטעלע ווירד רעפארדערט אױך פליישווע פיר שטר פלייש ווי ד געזוכט.
Comunitatea izraelita o thodoxa Iclod jud. Somes.

A Goldmark Zsidó Filharmoniai Társaság jókarban levő pianót kérs bérbe. Reg. Ferdinand 54.

Halló fiúk! Magas, barna, jóképű 22 éves urilány vagyok. Keresek mozi, színház partnert intelligens fiu személyében. Irjatok „Jókedélyű vagyok” jelíggel a kiadóba.

Kézpénzért veszünk: rollfilmes fényképezőgépeket, patefonokat és tánclemezeket. Ugyanott egy vadonatúj sülyesztős Singer varrógép eladó. „Pax” Cluj, Cal. Victoriei 6.

Palesztinában Tzoor-Salom városi telkem-ből eladnék egy parcellát. Gonda, Oradea Strada Vlahuta 36.

HIREK

— Román kereskedelmi delegáció indult Varsóba. Bucurestiből jelentik: Tegnap este román kereskedelmi delegáció indult Varsóba, hogy a karácsony előtt megkezdett tárgyalásokat folytassa a román-lengyel konvenció kötése érdekében.

— Megkezdődtek Mehedinti községben a községi választások. Bucurestiből jelentik: A községi választások Mehedinti megyében megkezdődtek. Schela Cladovei községben a Frontul Romanescu szerezte meg a szavazatok többségét. A liberálisok 139, a front 118 szavazatot kaptak, a többi párt egyetlen mandátumot sem kapott.

— Bomba robbant egy vilnai zsidó lap szerkesztőségében. Varsóból jelentik: Egyik vilnai zsidó lap szerkesztőségében robbanás történt. A berendezés tönkrement, emberáldozatok nincsenek.

— Somogyi Miksáné temetése. Kedden délután három órakor nagy gyászoló közönség jelenlétében kísérték utolsó útjára a kongresszusi temető halottas házából Somogyi Miksáné, a cluji Chevre Kadisa érdemes elnökének feleségét. A koporsó fölött dr. Weinberger Mózes főrabbi tartott megindító beszédet, amelyben méltatta a megboldogult nemes lelkületét és jószívűségét. Aldott karakter volt, aki árva rokonokat nevelt fel, mintha gyermekei lennének. Sipos Jenő a Chevre nevében bucsuztatta Somogyi Miksáné. Rabetz kántor és a kórus gyászéneke után Somogyi Miksáné örök nyugovóra helyezték.

— Nashashibi elhagyja Palesztinát. Jeruzsálemből jelentik: Nagy szenzációt keltett Palesztinában az a hír, hogy Ragheb Bey Nashashibi, a volt jeruzsálemi főpolgármester és az arab nemzetvédelmi párt vezető felosztotta pártját és bejelentette, hogy hosszabb időre Európába utazik. Nashashibi a mufti fővárosa volt és ez a fordulat a mufti győzelmét jelenti Nashashibi azon törekvése fölött, hogy megtörje a mufti politikai hatalmát. Nashashibi azt követelte a legfőbb arab bizottságban, hogy az arabok zárt ülésen tegyék meg vallomásaikat a királyi bizottság előtt, azzal a céllal, hogy módjában álljon a bizottság előtt megdönteni a mufti érveit. Az arab bizottság azonban elvetette ezt az indítványt és Nashashibi nyomban ki is lépett a bizottságból. Hír szerint nabluszi arabok fogják újjászervezni pártját.

— Az asszony kötelessége törödni azzal, hogy béműködése rendben legyen, amit pedig úgy érhet el, ha naponta reggel éhgyomorral egy felpohár természetes Ferenc József keserűvizet iszik, amely enyhén és kellemesen, pontosan és biztosan szabályozza az emésztés folyamatát. Az orvosok ajánlják.

— Sétateret akarnak csinálni a rodnai zsidó temetőből. A cluji közigazgatási bíróság előtt érdekes és a mai viszonyokra jellemző per került ma délelőtt tárgyalásra. A per tárgyát a rodna vechei zsidó hitközség új temetője képezte, amelyet a község-tanács egyszerű határozattal kisajátított, hogy a helyi turisztikai társaság dr. Turcu nevű tulajdonos elnökének kérésére parkot és sétányt létesítsen a temető helyén. A hitközség több mint száz esztendő óta a temető területének mintegy husz méterrel való meghosszabbításához, ezzel szemben a hitközséget kötelezték arra, hogy adományozzon tízezer lejt a helybeli görögkatolikus parochiának. Ez meg is történt. A hitközség birtokba vette az új temetőrészt és halottait azóta oda temeti, a tulajdonjog betáblázása azonban az akkori községi jegyző hanyagsága folytán nem történt meg. Most azután a turisztika helyi potentátjai léptek közbe, részint a betáblázás hiányára, részint pedig közegészségügyi megfontolásokra való hivatkozással rávették a község-tanácsot, hogy határozza el a zsidó temető kialakítását. Addig is megtöltötték a zsidó hitközségnek, hogy halottait a vitás helyen temesse el, ugyanakkor pedig megállapították, hogy a községnek másutt nincs temető számára alkalmas terület. A vonatkozó határozatot a hitközség perrel támadta meg a helyi közigazgatási bíróság előtt, ahol dr. Turcu Simion turisztikai vezető és ügyvéd képviselte a község szempontjait. A hitközség képviselőjében dr. Kasztner Rezső mutatott rá a határozat önkényes és törvénytelen voltára. A közigazgatási bíróság Petrovan tanácsa magáévá tette a hitközség kérését, megsemmisítette a temetkezés betiltására vonatkozó végzést, megsemmisítette továbbá a temető kisajátítására vonatkozó határozatot és Rodna községet a temető birtoklásával kapcsolatos igényeivel rendes bíróság elé utalta.

— Felborult a galati repülőtéren egy repülőgép. Bucurestiből jelentik: A galati repülőtéren tegnap délután baleset történt. Egy vadászgép, amit Sandru főhadnagy vezetett, a leszállásnál felborult. A pilóta lábát törte és a fején könnyebben megsérült. A baleset hibás vezetésnek tulajdonítható. A gép megrongálódott.

— Nagy emelkedést mutat a csehszlovák kivitel. Prágából jelentik: Hivatalos kimutatás szerint a múltévi cseh kivitel 8,014.367,000 koronát tett ki, míg a behozatal 7,903.966.000 koronára ragott. A kivitel majdnem 600 millióval meghaladta az 1935. évit, míg a behozatal majdnem 1 milliárdal több volt annál.

JANUÁR 23-AN, SZOMBATON ESTE 10 ÓRAI KEZDETTTEL



HAGGIBBOR BÁL
AZ ÚJ IPARKAMARA DISZTÉRMÉBEN

— Az angol-szász devizák stabilizációjáról tárgyalnak Washingtonban. Londonból jelentik: Az Angol Bank adminisztrátorának amerikai látogatása, ami egybeesik a kereskedelmi miniszter utjával, bizonyos hírekre adott alkalmat. Azt beszélik, hogy a két angol személyiség Washingtonban tárgyalásokat kezdenek a háborús adósságok rendezése és az angol-szász devizák stabilizációja érdekében. Pénzügyi körök határozottan cáfolják ezt a hírt.

ROYAL slágermozgó.

Holnap, csütörtöktől: GUSTAV FRÖHLICH és LIDA BAAROVA kitünő slágere:

A csábító

Egy modern házasság rendkívül érdekes és izgalmas regénye.

Ma, szerdán utoljára: SPORT ÉS SZERELEM. A legszebb sportfilm.

— Megérkezett Bucurestibe az új spanyol követ. Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint Don Manuel Lopez Rey, akit a nemzetiekhez pártolt Prat y Soutzo helyébe neveztek ki, nem fogja igénybe venni a spanyol követiség épületét, hanem külön helyiséget bérel.

— A szovjet cséplő és vetőgépeket akar szállítani Romániának. Bucurestiből jelentik: A Capitala jelenti, hogy Algiu szövetségi államtitkár ma fogadta a szovjetek kereskedelmi attaséját, aki igen előnyös ajánlatot tett különböző cséplő és vetőgépek szállítására. Az ajánlatot rövidesen megvitatják.

— Elfogták az amerikai fegyvereladás szökött rabjainak nagyrészét. Newyorkból jelentik: A guelphi (Ontario állam) börtön igazgatósága jelenti, hogy a 150 megszökött rab közül eddig 145-öt elfogtak.

REUMÁT, HÜLEST NEURALGIKUS FÁJDALMAKAT
még ha KRONIKUSAK is meggyógyítja a **Togal**

— Az oradeai Wizo zeneestje. Az oradeai Wizo szláv zeneestet rendez az Újságíróklubban. Schönné Traugott Suzan ismert neves zongoraművész az elmúlt század orosz, lengyel és cseh nagyszerzők műveit ismereti, feltárva és kutatva azokat a behatásokat, melynek hatása alatt a jellegzetes motívumok az illető zeneszerzők műveiben fellelhetők. Az est jelentékeny része az említett szláv zeneszerzők műveinek interpretálása lesz. Belépés díjtalan, minden érdeklődőt szívesen látnak szerdán este 9 órára.

— A Vöröskereszt anyagi alapjai növelése érdekében, fenti egyesület cluji tagozata nagyszabású táncestet rendez f. hó 23-án este 9 órai kezdettel a Cercul Militar termében, Ser. Memorandului 21.

— A felborult szán eltörte a lábát. Baia-marei tudósítónk jelenti: Pop Gavriila Unguras községbeli szekeres Valea Borcutului faluban dolgozott. A tegnap este saját fogatján hazaindult, hogy meglátogassa családját. Baia-mare előtt azonban az egyik kanyarnál a szán felborult és Pop Gavriilát maga alá temette. A borulás következtében a szerencsétlen szekeresnek eltört a bal lába. A lovak közben megbokrosodtak és gazdájuk nélkül elbuktak. A járókelők találtak rá Pop Gavriilára, akit beszállítottak a baia-marei betegpénztári kórházba.

— Verekedésért harminc napi börtönt adott a baia-marei járásbíró. Tudósítónk jelenti: A nyár folyamán Izsák Zsigmond vásári cipész és segédje, Czompa Béla egy hetivásáron összeszólalkoztak ifj. Kónya Gyulával egy sátorhely miatt. Végül Izsáklék a verekedéshez folyamodtak és alaposan helybenhagyták az egyedül levő Kónyát. Kónya testisértés vádjával feljelentést tett támadói ellen, akik most kerültek a bíróság elé. Múrcsán büntetőbíró az új büntetőtörvény értelmében első súlyosabb ítéletét ebben az ügyben hozta meg. Ugy Izsákot, mint Czompát harminc napi börtönre ítélte, valamint a költségek megtérítésére kötelezte őket. Az elítéltek felelbezték.

— Lupu torokgyulladásban szenved. Bucurestiből jelentik: A Credinta közli, hogy dr. Lupu torokgyulladásban szenved és néhány napig nemcsak hogy nem hagyhatja el lakását, de még beszélni sem szabad.

— Nem tárgyal a munkásokkal az amerikai General Motors igazgatósága, míg ki nem őrítik az üzemetek. Detroitból jelentik: Martin, az autóiipari munkásszindikátus elnöke tegnap délután közölte, hogy a munkásszövetség és a General Motors képviselői nem ülnek össze, mert a gyári igazgatóság nem hajlandó az üzemek kiürítéséig tárgyalni.

— Eljegyzés. Nádas Babu Tg-Mures és dr. Krausz Rezső Budapest jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

A napokban megjelenik
a Zsidó Diáksegélyező kiadásában:
„KELET ÉS NYUGAT KÖZÖTT”
Zsidó fiatalok antológiája
Zsidó fiatalok, tanuló diákok, fejlődő író, verselő, zenélő, mintázó és rajzoló művészek gyűjteményes munkája.

— A Bisztritzki-hét eseményei. Hétfőn Bisztritzki megkezdte ifjúsági szemináriumát, amelyen a cionista ifjúság nagy csoportjai vettek részt. Este a helyi csoport ülésén tartott mélyenszántó előadást a cionizmus jelenlegi feladatairól, különösen az ifjúsági nevelőmunka és a galutbeli zsidóság helyzete tekintetében. A nívós előadást termékeny vita követte. Ma, szerdán este kilenc órakor a Zs. N. Sz. helyi csoportja a Salom-klubban dienetet rendez, amelyen Bisztritzki tart előadást. Az előadásra a helyi csoport vezetősége szívesen lát vendégeket.

— Az újjáalakult mediasi Nőegylet első nagyszerű rendezvénye. Medias-ól jelentik: Szombat este nagyszerű teatestélyt rendezett a nemrég újjászervezett Zsidó Nőegylet a zsidó iskola nagytermében. Az agilis házi-asszonyok: Deutsch Ottóné, dr. Edenburg Emilné, Goldstein Mendelné, Abraham Józsefné és Telsch Károlyné voltak. Az estély fényes erkölcsi és anyagi siker jegyében zajlott le. A jövedelem egy részét a szegény gyermekek felruházására, másik részét a szegényeknek tüzfával való ellátására fordították.

— Kérelem. Str. Crisana 24. szám alatt lakik Klein Jenő családja. Az apa súlyos beteg, az anya nyomorék, mindketten munkaképtelenek. Három gyermekük van, akik éheznek. A szerencsétlen anya az Uj Kelet szerkesztősége útján kéri a jószívű zsidókat, hogy adományaikkal enyhítsék gyermekei éhségét.

— Bretán Miklós új operája. A Román Opera január 24-én este hozza színre gondos betanulás után Bretán Miklós, az Opera főrendezőjének nagyszabású, egész estét betöltő transzilván történelmi tárgyú zenedrámáját, a „Horia“-t. Librettóját a szerző maga írta Ghița Pop elhalt brasovi tanárnak Horia című tragédiájából, amelyet 1891-ben a Petru Maior román diákegyesület adott ki Budapesten. Horia a román Wilhelm Tell. 1784-ben játszik Transzilvániában, az energikus magyar kormányzó Siomion basszista énekl. Horiát dr. Max Saveanu személyesíti meg. Női főszereplők: Mimi Nestorescu, Lia Pop. Nagy szerepeket énekelnek: Arnautu, Rănzescu, Juliu Andreescu, Robescu, Moarcăș, Chirvai. A darabot rendezi és dirigálja a szerző. A drámai erejű forradalmi képben az Opera egész férfikara vesz részt. A zenéje melódikus, átszőve transzilvániai folklor dallamokkal. Városszerte óriási az érdeklődés a Magyar Színház volt szimpatikus baritonistájának reprezentatív műve iránt.

»ZSIDÓK UTJA«
Keleti László
modern
képsorozata

UJ KELET *Legújabb hírek*

A kormánycsapatok elfoglalták Cerro de los Angelost

(Elsődoldali cikkünk folytatása)

Madrid, január 19. A Havas jelenti: A kormányerők, melyek ma éjjel körülfogták Cerro de los Angelost, ma teljesen meghódították azt. A kormány ezuttal 200 foglyot ejtett.

Spanyol repülőgép bombázott egy francia hajót

Párizs, január 19. A haditengerészeti minisztérium közli: Január 18-án a Maille-Bréze torpedóromboló Barcelonából Toulon felé jövet a nyílt tengeren megtámadta és bombázta egy repülőgép. A hajó akkor 15 mérföldnyire volt a San Sebastian foktól. Összesen 5 bombát dobtak a hajóra, de egyik sem találta azt el. Vizsgálat indult meg a repülőgép azonosságának kiderítésére. A haditengerészeti minisztérium utasította a francia hadihajókat, amelyek a spanyol partvidék mentén tartózkodnak, hogy álljanak készenlétben és válaszoljanak minden világosan ellenük indított támadásra.

Róma, január 19. A Tevere című lap igen éles hangon támadja a valenciai spanyol kormány azon határozatát, hogy naturalizáltatja azt a közel százezer önkéntest, akik területén tartózkodnak. Ez az intézkedés — mondja a lap — egyszersmindkorra lehetetlenné teszi a Spanyolországba ment összes önkéntesek visszahívását és azt, hogy újabb önkéntes toborzások elejét vegyék. Egészen nyilvánvaló, hogy megtörtént az első lépés Spanyolországban az internacionális érdekekben való feloldozására. Saját, sérthetetlen földközti jogainak megvédése érdekében Olaszországnak döntőbírói szerepet kell vállalni.

A valenciai és burgosi kormány válasza a benemavatók jegyzékére

London, január 19. (Rador). Hivatalos közlemény szerint a külügyminisztérium megkapta a két spanyol kormány választát az ellenőrzési és beavatkozási tervezetekre. A Havas úgy értesült, hogy a valenciai kormány válaszában nem utasítja el elvben az ellenőrzés bevezetésére vonatkozó indítványt, ami hivatva lenne kizárni a beavatkozást.

A burgosi kormány jegyzéke viszont kijelenti, hogy a javaslat elfogadhatatlan jelenlegi formájában. A Reuter rámutat arra, hogy a burgosi kormány felhívta a figyelmet arra a tényre, hogy több ezer francia önkéntes lépi át a határt, hogy a kormányerők oldalán harcoljon. A Reuter hangsúlyozza, hogy a két spanyol kormány elé terjesztett javaslatot átdolgozzák és olyan formát adnak annak, hogy az nem fog függeni egyik vagy másik hozzájárulásától.

Áprilisban új angol Fehérkönyv jelenik meg Palesztináról

Jeruzsálem, január 19. Az angol királyi vizsgálóbizottság tagjai, akik kedden befejezték munkáikat, szerdán elhagyták az országot és Kairóba utaztak. Január 24-ig szállnak hajóra és térnek vissza Angliába.

London, január 19. A Daily Telegraph értesülése szerint az angol királyi vizsgálóbizottság áprilisban fogja átnyújtani jelentését a londoni kormánynak. Ugyanez a angol kormány ugynevezett „Statement of Policy”-t fog kiadni a Palesztina-mandátumról. Ez az új angol Fehér könyv fogja leszögezni a kormány álláspontját a királyi bizottság jelentésével szemben és mindazokban a kérdésekben, amelyek Palesztina politikai sorsát érintik. Janusban ül össze a Népszövetség állandó mandátumbizottsága, melynek ülészakán az angol mandátárius hatalom képviselője elő fogja terjeszteni a kormány hivatalos jelentését a legutóbbi palesztinai zavargásokról. Ezt megelőzőleg nyomtatásban adja ki a gyarmatügyi hivatal azoknak a vallomásoknak a jegyzékét, amelyek a királyi bizottság előtt hangzottak el Jeruzsálemben.

Jeruzsálem, január 19. Tegnap éjszaka rendkívül erős vihar tombolt Jeruzsálemben. Allítólag több házát döntött le és 11 emberáldozatot is követelt a vihar ereje.

Ma veszi át másodízben hivatalosan elnöki tisztét Roosewelt

Ünnepi díszbe öltözött Washington

WASHINGTON, január 19. (Rador). Az Egyesült Államok fővárosa ünnepi díszbe öltözött abból az alkalomból, hogy Roosewelt ma veszi át másodízben az Egyesült Államok elnöki tisztét. Roosewelt ez alkalommal beszélni is fog és ismertetni fogja programját a következő négy évre.

Csodával határos módon menekült meg Vilma holland királyné a biztos haláltól Innsbruck közelében

Egy kerékpáros rendőr mentette meg a királyné életét

Innsbruck, január 19. (Rador). Vilma holland királyné ma csodával határos módon menekült meg a biztos haláltól. A királyné autója egy 200 méteres szakadék szélén megcsuszott és egyik kereke már az űrben

lógott, amikor az egyik motorkerékpáros kísérő rendőr odaugrott és teljes súlyával ránehezedve az autó hátsó részére, lehetővé tette az abban ülőknek, így a királynének is, hogy kiszálljanak.

Madgearu a kamarában a légügyi minisztériumnál történt változásról kért magyarázatokat

Nemzeti parasztpárti támadások a dekrétum-törvények ellen

Bucuresti, január 19. A képviselőház So-lomon kifogásolja, hogy két éve kért bizonyos aktákat és tett fel kérdéseket, de sem az aktákra, sem pedig a kérdésekre választ nem kapott. Madgearu a miniszterelnökhöz intéz kérdést, Caranfil volt légügyi és tengerészeti miniszter lemondása miatt, mellyel kapcsolatban különböző verziók keringenek. Ha a belföldi sajtóban meg is akadályozhatták a lemondás okainak közlését, annál inkább kihasználta a külföldi sajtó, mely olyan kommentárokat fűzött az esethez, hogy az csorbíthatja az ország tekintélyét, másfelől pedig megzavarja a szövetségesekkel való barátságot. Miután a sajtónak felvilágosítást nem adtak, szabad teret engedtek különböző híreszteléseknek a közvéleményben. A mai nyugtalan nemzetközi körülmények között, amikor általános a fegyverkezési készülődés, egy olyan miniszternek a lemondását, akinek munkaköre a nemzetvédelem egyik fontos ágát öleli fel, nem lehet jelentéktelen eseménynek felfogni. Miután Caranfil a kormány megbecsülését élvezte, mindenki felteheti a kérdést, mi jöhetett közbe ilyen rövid idő alatt, ami a kormány egy tagjának lemondását eredményezte, holott éppen a kormány e tagja számára röviddel azelőtt külön minisztériumot szerveztek meg. Ha az országban logika határozza meg az eseményeket, feltételezhető, hogy rendkívül súlyos körülmények jöttek közbe, amelyek arra késztették a miniszterelnököt, hogy követelje és végrehajtsa éppen az ünnepek alatt Caranfil lemondását.

Lapunk zártakor a képviselőház ülése még folyik.

A rendeletvénnyel vitája

A szenátusban Ziotta a belügyminiszter tudomására hozza, hogy a főváros vármihatalainál törvénytelen illeteket szednek a

parasztoktól. Comsa a repülőbéllyeg-kihágásokra általános amnesztiát kér. Manolescu inetrpellációt jegyez be, a technikai iskolák nevelési módszerének egységesítésére. Vaitoianu tábornok a hadirokkantak és családjaik problémáival foglalkozott, majd a dekrétum-törvények ratifikálásáról szóló törvényjavaslat vitáját kezdték meg. Radulescu-Mehedinti nemzeti parasztpárti eselen támadja a javaslatot, mely tulhágja a kamara és szenátus jogait. Rámutat arra, hogy a negyvenhat megjelent rendeletvénnyel jórészt semmi köze nincs sem a költségvetési helyzethez, sem pedig az ország fontos szükségleteihez. Az egyik rendeletvénnyel egy hajó vásárlásával kapcsolatban jelent meg, egy másik pedig a Banloc erdőben a rizstermelők kérdésével foglalkozik. Ugyancsak tiltakozik a törvény ellen Manolescu is, majd Djuvara emelkedett szólásra, aki különböző felvilágosításokat adott.

Január 21-én vonulnak be falusi szolgálatra a katoná-orvosok

Bucuresti, január 19. A nyolcnapos falusi szolgálatra kirendelt orvosok beosztását bevégezték. Az egészségügyi minisztérium közölte az egészségügyi felügyelőkkel a beosztásokat azzal, hogy az orvosoknak január 21-én át kell venniük helyüket. Elutazásuk előtt az orvosokat ellátják orvossággal és gondoskodnak arról, hogy állomáshelyükön is megfelelő mennyiségű orvosság álljon rendelkezésükre. Főleg Basarabiába és Moldovába osztották be az orvosokat, mert ott nagyobb szükség van rájuk. Tekintettel arra, hogy e tartományokban kiütéses tifuszjárvány dühög, elutazásuk előtt az orvosokat beoltják tifuszellenes szérummal.

Február elsejéig még óvással élhetnek azok, akik ki-maradtak a választók névjegyzékéből

Bucuresti, január 19. (Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt év decemberében a választók névjegyzékét az egész ország területén kiegészítették. Január 31-ig a választók névjegyzéke kifüggesztve látható a községházban és a bíróságokon. Ezen időpontig mindazok, akik indokolatlanul kimaradtak volna a választók névjegyzékéből, óvással élhetnek ez ellen. Erre a terminusra különösen felhívjuk a transzilvániai zsidóság figyelmét, miután ebben az évben minden valószínűség szerint sor kerül egy a községi, mint a parlamenti választásokra. A fenyegetett zsidó jogok védelmében minden zsidónak elemi léteérdeke és kötelessége gondoskodni arról, hogy szavazati jogát biztosítsa.

Iuca belügyminiszter egyébként ma kijelentette az újságírók előtt, hogy a törvényeknek megfelelően csak azok fognak szavazhatni, akik február elsejéig felvették magukat a választók listájába. A választások kiírása után, tehát a választási kampány alatt senkit a választók listájából nem vesznek fel.

Jelvényt kapnak a tartalékos és nyugdíjas tisztek

Bucuresti, január 19. Az uralkodó hozzájárult ahhoz, hogy a tartalékos és nyugdíjas tisztek jelvényt viselhessenek. „A jelvény az ország címerét és sást fog ábrázolni.”

A parasztpárt parancsnokainak érkezete

Bucuresti, január 19. Ma délelőtt a nemzeti parasztpárt klubhelyiségében összeültek a parasztpárt parancsnokai, Mihalache elnökletével, hogy a közigazgatási választások érdekében teendő intézkedéseket megbeszéljék.

Banica Dobre is megsebesült Spanyolországban

Bucuresti, január 19. Spanyolországi jelentés szerint a felkelők hadseregében harcoló romániai légiónáriusok közül megsebesült még Banica Dobre, a Clujon is jólismert jobboldali diákvezér, akit a zomrái kórházban ápolnak. Dumitrescu és Cantacuzino sorsáról nem érkezett semmi hír.

Leon Blum átvette román kitüntetését

Párizs, január 19. Cezaianu, Románia párizsi követe, ma átadta Leon Blumnak a Serviciul Crendintios rend nagykeresztjét, amelyet öfelsége adományozott a francia miniszterelnöknek. Ugyancsak ma nyújtották át Delbos külügyminiszternek a Steaur Romaniei nagykeresztjének jelvényeit.

Ha Bucurestibe jön, ne mulassza el felkeresni a

Klein-Csárdát

BUCURESTI, Str. Popa Tatu 26.

Kitűnő házikoszt. — Ardeali borok.

Elsőrangú cigányzene. Olcsó árak.

Reggelig nyitva.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomasza Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefonszám: 8-61.

DEPORAN

[MA] a CAPITOLBAN LIPINSKAJA

este 9 órai kezdettel előadástje. Siessen váltson jegyet!!

Târgu-Muresen január 22-én. Jegyek Révész Ernőnél.